

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТРАНСПОРТ „Н.Й.ВАПЦАРОВ”

гр. Сливница, ул. "Кирил и Методий" №4

e-mail: info-2300455@edu.mon.bg

**УТВЪРЖДАВАМ
ДИРЕКТОР:**

Оля Зарева

П Р А В И Л Н И К

**ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА
ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД В ПГ ПО ТРАНСПОРТ
„Н.Й.ВАПЦАРОВ”**

**Настоящият правилник е приет на заседание на Педагогическия съвет
Протокол № 17 от 13 септември 2024 г.**

РАЗДЕЛ I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Здравословните и безопасни условия на възпитание, обучение и труд в ПГТ "Н.Й.Вапцаров" се регламентират с Кодекса на труда, Закона за здравословни и безопасни условия на труд, Закона за МВР, чл.5 от Инструкция от 05.07.1996 г. за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета на МОНТ, Указание на МОМН по прилагане на Инструкция от 05.07.1996 г. за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета по отношение на инструктажите по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана от 17.01.1997г., чл.2 от Наредба № РД-07-2 / 16.12.2009г. за условията и реда за провеждане на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на МТСП, чл.9, ал.1, т.1 от Наредба № Из-2377 от 15.09.2011г. от МВР и МРРБ за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите и нормативни актове на други министерства и ведомства.
2. Правилникът има за цел да определи изискванията, които трябва да се спазват за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд при провеждане на възпитателна, учебна и извънкласна дейност, както и при извършване на трудови дейности от персонала на училището, както и към лица, които извършват дейности в ПГТ "Н.Й.Вапцаров".
3. Правилникът се отнася за всички работници и обучавани в учебното заведение – педагогически, непедagogически персонал и ученици, както и за лицата, които по различни поводи пребивават в сградата.

РАЗДЕЛ II

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

При провеждане на възпитателна, учебна и извънучилищна дейност, както и трудова дейност да се спазват:

А. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ МАШИНИ, СЪОРЪЖЕНИЯ, УРЕДИ И ИНСТРУМЕНТИ.

Машините, съоръженията, уредите и инструментите, преназначени за работа от персонала на училището, както и кабинети, учебни работилници, фитнес зала и конферентна зала да бъдат обезопасени съгласно изискванията за БХТ и ПО.

Б. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ЕЛЕКТРИЧЕСКИ, ОТОПЛИТЕЛНИ ВОДОПРОВОДНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ ИНСТАЛАЦИИ.

1. Ежегодно през месец октомври комисия в състав: Председател: Красимира Лазарова Миленкова – главен учител, и членове: инж. Гургана Симеонова Илиева – учител по теоретично обучение, Георги Янакиев Симеонов – учител по ФВС, Ставри Рашков Лозанов – работник по поддръжката и Величко Паунов Величков – огняр-парни котли, извършва проверка на сигурността на електрообезопасяването на сградите, за което съставя протокол.

2. Не се разрешава използване на нестандартни електроуреди, предпазители, кабели, ключове, контакти, разклонители и др. по какъвто и да е повод.
3. Всички електрически табла да са с надпис „Опасно за живота” и да са обезопасени /заклучени/.
4. Непрекъснато да се следи за състоянието на ел. уредите, ключове, контакти, предпазители, осветление. При откриване на повреди, учителите или служителите незабавно уведомяват **директора на училището**. При необходимост се изключват от мрежата до отстраняването им.
5. Да се осъществяват ежедневни прегледи от служителите, изпълняващи длъжността „чистач”, „работник, поддръжка” и огняр на водопроводната, канализационна и отоплителна системи, мивки, сифони и други. При констатиране на неизправности и аварии, незабавно уведомяват **директора на училището**, който своевременно организира отстраняването им.

V. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. По всяко време трябва да има свободен достъп до всички помещения и водоизточници. Евакуационните пътища /стълбища, коридори и стълбища/ да бъдат отключени и проходими, за осигуряване на безопасно и свободно движение към изходите за евакуация.
2. В учебните стаи масите и столовете трябва да са разположени така, че изходите да бъдат свободни.
3. С по 1 брой пожарогасител да е оборудвана всяка компютърна зала, библиотека, архив.
4. Котелното помещение да е оборудвано с пожарогасител и сандък с пясък, разположени на подходящо място.
5. Не се разрешава включването на горелката при констатирани неизправности.
6. Забранява се сушенето на горими предмети от дърво, текстил, пластмаса и други в котелното помещение и върху котли.
7. На територията и в помещенията на училището да се поддържа хигиена, като всички горими отпадъци и смет да се изнасят своевременно.
8. Забранява се паленето на отпадъци около училищната сграда и котелното помещение. Абсолютно се забранява паленето на огън при вятър.
9. При използването на отоплителни уреди, същите да се разполагат върху негорими поставки на 70 см. от горими материали.
10. След приключване на работа, ел. уредите задължително се изключват от ел. мрежата.
  - 10.1. В края на работния ден отговорните лица проверяват дали са изключени ел. уредите в поверените им помещения. Проверката се удостоверява с подпис в „Дневник за изключване на ел. захранване след работно време.”
  - 10.2. Ежемесечно в края на работната седмица, в периода 01.10 - 30.03 /ежегодно/ **Оля Зарева** проверява „Дневник за изключване на ел. захранване след работно време.” и удостоверява с подписа си, че дневникът се води надлежно.
11. При провеждане на масови мероприятия с ученици, задължително присъства представител на училището, който следи и отговаря за спазване на всички правила по противопожарна охрана.
12. При провеждане на масово мероприятие е забранено:
  - Осъществяване на светлинни ефекти и др. подобни, които могат да причинят пожар.
  - Да се гаси напълно осветлението в помещението.
  - Разполагане на мебелите в помещението така, че да затруднят бързото му напускане

Г. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ОТОПЛИТЕЛНАТА ИНСТАЛАЦИЯ

1. В началото на всеки отоплителен сезон се прави технически преглед и измерване на термостатите към котлите от лицензирана фирма.
2. Строго да се спазват допустимите параметри за налягане и температура при работа на водогрейните котли. За целта да се води ежедневно „Дневник за техническото състояние на водогрейните котли и оборудване, ползвани в котелното помещение”.
3. Да се използват напълно автоматизирани горелки.
4. Ежемесечно да се извършва профилактика на горивните филтри.
5. Забранява се работата на котлите без надзор.
6. При пробив течовете да се отстраняват незабавно, при нужда да се източи инсталацията.
7. При ремонт на отоплителната инсталация да се използват тръби, радиатори, кранове и др. за работа под високо налягане и температура.
8. При експлоатацията и ремонта на отоплителната инсталация стриктно да се спазват изискванията на Наредба №29 за устройството и безопасната експлоатация на парните и водогрейните котли с ниско налягане и „Инструкцията за безопасна работа с водогрейни котли в ПГТ ”Н.Й.Вапцаров” /Приложение/
9. Котелното помещение да бъде снабдено с всички необходими съоръжения за гасене на пожар /пожарогасител, кофпомпа, пясък/. Същите да се поддържат в постоянна изправност. Огнярят спазва „Противопожарна инструкция” /Приложение/.
10. При минусови температури, по време на ваканциите, с цел недопускане замръзване на инсталацията, огнярят осъществява дейности и извън работно време, за което представя писмен доклад до директора.

Д. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ МИКРОКЛИМАТА И ЕРГОНОМИЧНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

1. Административните помещения, класните стаи, кабинетите, учебните работилници, физкултурен салон да са разположени в удобни помещения, които създават минимално напрежение на нервната система и сърдечно-съдовата дейност, с които се намалява умората.
2. Да отговарят на санитарно-хигиенни изисквания по фактори:
Площ кв.м. на 1 ученик – 1,5-1,7 кв.м.
Шум – до 70 dB
Влажност – 40/60 %
Температура:
  - класни стаи, кабинети, административни помещения – мин.16°C, оптимум 22°C;
  - фитнес зала, учебни работилници – оптимум 15°C;
  - коридори – мин.16°C, оптимум 20°C;
  - фойе – оптимум 15°C.
  - тоалетни - 17°C.Осветление: до чинове – 300 Lux; в средата на дъската - 500 Lux
Скорост на движение на въздуха – 0,4 m/s
3. Забранява се ползването на влажни помещения за учебни заведения, практика и административни помещения.
4. Компютърният кабинет да отговаря на изискванията на Наредба №7/15.08.2005г. за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи.

Е. ИЗИСКВАНИЯ ЗА РАБОТНО ОБЛЕКЛО И ЛИЧНИ ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА

1. Униформеното, работното и специалното облекло, както и личните предпазни средства, са инвентар на училището и се отчитат в съответствие със Закона за счетоводството и НСС.
2. Не се допускат до работа работници, учители или друг персонал, без лични предпазни средства и без специално работно облекло за дейности, за които се изисква тяхното използване.

Ж. ИЗИСКВАНИЯ ЗА МЕДИКАМЕНТИ И ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ

1. ПГ по транспорт ползва обзаведения здравен кабинет за долекарска помощ и медицинската сестра в СУ „Св.св.Кирил и Методий“ - Сливница.
  2. Медицинският шкаф за лекарства в началото на всяка учебна година да се зарежда с необходимите медикаменти, съгласно Наредба №3/27.04.2000г. на здравните кабинети в детските заведения и училищата, след съгласуване с медицинското лице.
  3. Лекарствата да се използват от медицинското лице само за оказване на долекарска помощ (отг.Надя Величкова, М. Григорова).
  4. Да се поддържа аптечка с най-необходимото за оказване на първа долекарска помощ (отг.Оля Зарева, М. Григорова).
- Всички учители и служители сигнализират незабавно **Директора** за онези места, които биха довели до създаване на условия за нараняване и трудови злополуки – оголени проводници, контакти, отрити шахти и др.

Р А З Д Е Л Ш

ИНСТРУКТАЖИ ПО БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА И ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. ВИДОВЕ ИНСТРУКТАЖИ:

- 1.1. Начален – дава общи знания по правилата и изискванията по БЗ и ПО и дава указания за поведението, което трябва да се спазва в училището и неговия район за предпазване от наранявания или увреждания;
- 1.2. На работното място – практически запознава работника, служителя, ученика с конкретните изисквания преди да им бъде възложена самостоятелна работа;
- 1.3. Периодичен – с цел поддържане и допълване на знанията по БЗ и ПО;
- 1.4. Извънреден – когато са налице извънредни ситуации /смърт, тежка злополука, по препоръка на контролен орган, по преценка на директора и др./

2.ОБХВАТ:

- 2.1. Всеки работник или служител, който постъпва на работа в училището, независимо от неговата подготовка, образование, квалификация и трудов стаж по същата или друга професия
- 2.2. Всички ученици в училището;
- 2.3. Всички други лица, които извършват СМР, товаро-разтоварни и други дейности в училището.

2.1 НА ПЕРСОНАЛА:

2.1.1. Начален инструктаж – на новопостъпили работници и служители; работници и служители от други фирми, които ще работят или пребивават на територията на училището по утвърдени:

2.1.1.1. Програма за провеждане на начален инструктаж на работниците и служителите по безопасност и здраве на работа /Приложение/;

2.1.1.2. Начален инструктаж за безопасност и здраве на работа /Приложение/

2.1.2. На работното място – на работници и служители, преди да им се възложи самостоятелна работа; на работници и служители, на които работата е свързана с ползване, обслужване и поддържане на машини или заети с дейности, създаващи опасност за здравето и живота на хората независимо от тяхната подготовка, инструктажът се допълва с последващ изпит по утвърдени:

2.1.2.1. Програма за провеждане на инструктаж на работното място на работниците и служителите / Приложение/;

2.1.2.2. Инструктажи на работните места за длъжностите: Помощник директор по учебно-производствената дейност, главен/старши/учител общообразователен учебен предмет, старши/главен/учител теоретично обучение, старши/главен/учител практическо обучение, педагогически съветник, завеждащ административна служба, технически секретар, главен счетоводител, касиер-домакин, чистач/хигиенист,; работник, поддръжка, огняр; / Приложение/

2.1.3. Периодичен инструктаж (отг.инж. Г. Илиева) – провежда се на всички работници и служители от **5 до 20** число на м.септември и м.март по утвърдени:

2.1.3.1. Програма за провеждане на периодичен инструктаж по безопасност и здраве при работа / Приложение/

2.1.3.2. Периодичен инструктаж за безопасност и здраве при работа на работниците и служителите /Приложение/

2.1.4. Извънреден инструктаж – провежда се след всяка допусната трудова злополука по чл.55, ал.1 от Кодекса за социалното осигуряване и установена професионална болест, както и след пожар, авария или природно бедствие; при констатирани груби нарушения на нормите и изискванията по безопасност и здраве при работа; по предписание на контролен орган; на отсъствали работници и служители повече от 45 календарни дни.

Програмата за провеждане на извънредния инструктаж се определя в зависимост от причината, която е наложила неговото провеждане. Програмата и инструктажът се разработват от **инж. Гергана Илиева** и се утвърждават от Директора.

Горепосочените видове инструктажи се провеждат от **инж. Гергана Илиева**.

2.1.5. Инструктаж за ползване на отоплителните уреди: провежда се през м.октомври по утвърдени:

2.1.5.1. Програма за провеждане на инструктаж за ползване на отоплителни и нагревателни уреди /Приложение/

2.1.5.2. Инструктаж за ползване на отоплителни и нагревателни уреди /Приложение/

2.1.5.3. Инструкция за безопасност и здраве при експлоатация на електрически уреди, ел. съоръжения и инсталации до 1000 V /Приложение/;

2.1.6. Инструкция за дезинфекция /Приложение/

2.1.7. Инструктаж за действия при получаване на злонамерен анонимен сигнал /Приложение/

2.2. НА УЧЕНИЦИТЕ:

2.2.1. Начален инструктаж – провежда се от класните ръководители, учителите провеждащи занятия в компютърните кабинети, учителите по физическо възпитание и спорт и ръководителите по учебна и по производствена практика. Провежда се в **началото на учебната година / до 30.09./** и преди започване на обучение в компютърния кабинет и физкултурния салон по утвърдени:

2.2.1.1. Програма за провеждане на начален инструктаж по безопасност и здраве при работа на учениците /Приложение/;

2.2.1.2. Начален инструктаж по безопасност и здраве при работа на учениците – провежда се от класните ръководители /Приложение/

2.2.1.3. Инструктаж за безопасност и здраве при работа в компютърните кабинети /Приложение/;

2.2.1.4. Инструктаж за безопасност и здраве при работа при провеждане на занятия по физическо възпитание и спорт и трети час по ФВС /Приложение/;

2.2.2. Периодичен инструктаж – провежда се от класните ръководители **от 1 до 15 число на м.декември и м.март** по утвърден периодичен инструктаж за безопасност и здраве при работа на учениците /Приложение/

2.2.3. Извънреден инструктаж – провежда се от съответния учител след пожар, авария или природно бедствие, при констатирани груби нарушения на нормите и изисквания по безопасност и здраве при работа или по предписание на контролен орган, на отсъстващи повече от 45 календарни дни. Програмата за провеждане на извънредния инструктаж се определя в зависимост от причината, която е наложила неговото провеждане.

Програмата и инструктажът се разработват от ПДУПД и се утвърждава от Директора.

2.2.4 При провеждане на производствената практика на учениците се провежда инструктаж по утвърдени:

2.2.4.1. Програма за провеждане на инструктаж на работното място по безопасност и здраве при работа при провеждане на практическо обучение на учениците /Приложение/;

2.2.4.2. Инструктаж за безопасност и здраве при работа при провеждане на провеждане на практическо обучение на учениците /Приложение/

2.2.5. При провеждане на ученически отход и туризъм ПДУПД провежда инструктаж за безопасност и културно поведение /Приложение/

2.2.6. Място на провеждане на инструктажите – класни стаи и кабинети

2.2.7. Книгите за инструктаж се номерират, прошнуроват, подписват от директора, подпечатват с печата на ПГТ „Н.Й.Вапцаров”

3.ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ:

3.1. Начален инструктаж:

3.1.1. За длъжностите ПДУПД, старши/главен/учител общообразователен предмет, старши/главен/учител теоретично обучение, старши/главен/учител практическо обучение, педагогически съветник, главен счетоводител, касиер-домакин, технически секретар, чистач/хигиенист, работник, поддръжка, ученици – 2 часа;

3.1.2. За длъжностите: огняр – 1 работен ден;

3.2.На работното място:

3.2.1. За длъжностите ПДУПД, старши/главен/учител общообразователен предмет, старши/главен/учител теоретично обучение, старши/главен/учител практическо обучение, педагогически съветник, главен счетоводител, касиер-домакин, технически секретар, чистач/хигиенист, ученици – 2 часа;

3.2.2. За длъжностите: огняр и работник поддръжка – 3 работни дни;

4.РЕГИСТРИРАНЕ НА ПРОВЕДЕНИТЕ ИНСТРУКТАЖИ:

4.1. ЗА ПЕРСОНАЛА НА УЧИЛИЩЕ:

4.1.1. Книга за инструктаж по безопасност и здраве при работа. За проведения начален инструктаж се издава служебна бележка по Приложение №4 от Наредба РД-07-2/ 16.12.2010г на МТСП и МЗ, която се съхранява в личното трудово досие на работника или служителя.

4.1.2. Книга за инструктаж на работното място, периодичен инструктаж, извънреден инструктаж по безопасност и здраве при работа;

4.2. ЗА УЧЕНИЦИТЕ:

4.2.1. Книга за инструктаж по безопасност и здраве при работа.

4.2.2. Книга за периодичен инструктаж и извънреден инструктаж по безопасност и здраве при работа;

Книгите за инструктаж се водят от съответното длъжностно лице, провело инструктажа и се съхраняват при **Оля Зарева**. Попълват се със син химикал. Допуснати грешки се коригират съгласно чл.43, ал.1 и 2 от Наредба № 8 от 11.08.2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование.

РАЗДЕЛ IV

ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТ НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА И УЧАЩИТЕ СЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ И СПАЗВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

I. Директорът на училището:

1. Разработва Правилник за осигуряване на здравословни и безопасни условия на обучение и труд (Съгласно чл.5 от Инstrukция от 05.07.1996 г. за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета, издадена от МОНТ);
2. Разработва и утвърждава не по-късно от началото на учебната година План за обучение за действия при бедствия, аварии, катастрофи, пожари и получаване на злонамерен анонимен телефонен сигнал.
3. Осигурява пожарната безопасност в училището, чрез спазване на действащите норми, правилници, наредби и предписания.
4. Организира обучение на Групата по условия на труд в училище.
5. Утвърждава и изпълнява програма за оценка на риска в училище, като прилага съответната утвърдена методика за системата на средното образование;
6. Осигурява задължителни периодични медицински прегледи на работещите, съгласно нормативните изисквания.
7. Осигурява подходящо обучение по ЗБУТ, в съответствие със спецификата на всяко работно място и професия, контролира началните и периодични инструктажи по безопасност на персонала и учениците;
8. Установява и разследва трудовите злополуки;
9. Утвърждава списък на работните места и видовете работи, за които на персонала и учениците се осигуряват лични предпазни средства и специални работни облекла, като определя вида, сроковете за износване и условията за използването им;
10. Осигурява компетентна техническа експлоатация на енергийните съоръжения в повереното му училище;
11. Заявява необходимите средства за изпълнение на дейностите, осигуряващи ЗБУТ пред финансиращите органи;
12. Ежегодно докладва пред ПС състоянието по БЗ и ПО, за причини довели до трудови злополуки и предприетите мерки за отстраняването им;
13. Осигурява средства за необходимото противопожарно оборудване и мястото на разполагането му;
14. Изисква при сключване на договори за практическо обучение да се осигуряват безопасни и здравословни условия на труд и обучение от фирмите работодатели;
15. Изисква при извършване на ремонти, строително-монтажни работи, товаро-разтоварни, транспортни и други дейности в договорите за самостоятелно или съвместно изпълнение да се

включат мерки по осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд.

16. Председател е на Групата по условия на труд.

17. В случай на голяма авария, тежка злополука или злополука със смъртен изход незабавно уведомява РУО, Дирекция „ИТ”, РПУ, прокуратура, РС ПБЗН.

И.инж. Гергана Илиева:

1. Координира и контролира цялостно осигуряването на безопасни условия на труд. Организира дейността по охрана на труда в процеса на учебната работа с учениците и щатния персонал.

2. Разработва и предлага на директора за утвърждаване Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд и План за обучение за действия при бедствия, аварии, катастрофи, пожари и получаване на злонамерен анонимен сигнал.

3. Изготвя и предлага на директора за утвърждаване програми, инструктажи и правила за безопасна работа в кабинети, с машини, съоръжения, инструменти и др.

4. Провежда начален инструктаж по БЗ и ПО с всички новопостъпващи в учебното заведение служители и работници преди допускането им до работа.

5. Провежда всички останали видове инструктажи по безопасност и здраве при работа, при злонамерен анонимен телефонен сигнал и противопожарна охрана на учители, служители и работниците.

6. Съдейства и контролира учителите за редовното и правилно провеждане на инструктажите по безопасност и здраве при работа, при злонамерен анонимен телефонен сигнал и противопожарна охрана на учащите се.

7. Изисква от учителите преподаващи в компютърния кабинет, УТФ, физкултурен салон както и от персонала на училището да поставят на видни места изготвените от него инструктажи за безопасна работа.

8. Съдейства на медицинското лице за събирането на Лична здравно-профилактична карта на учащите се.

9. Осигурява снабдяване с необходимите годни и безопасни съоръжения, противопожарни уреди и др.

10. Следи за наличността и изправността на противопожарните съоръжения. Не допуска използването им за никакви други цели освен за гасене на пожар.

11. Регистрира и отчита трудовите злополуки и поддържа регистър на трудовите злополуки;

12. Води и съхранява книгите за инструктажи.

13. Контролира периодичните проверки за изправността на противопожарните уреди.

14. Контролира спазването на този правилник и всички нормативни документи по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

15. Следи за състоянието на проходите за евакуация, за правилната експлоатация на отоплителните съоръжения и електрическите инсталации и уреди и спазване на противопожарните норми.

16. Организира за учениците обучение по противопожарни знания и подготовка в рамките на обучението по гражданска защита и безопасност.

17. Води регистър за записване на констатации и предписания на Контролните органи за охрана на труда, РИОКОЗ и РС ПБЗН

18. Съдейства на контролните органи при проверките, извършвани на Главната инспекция по труда и други държавни органи, осъществяващи общ или специализиран контрол по трудовото законодателство.

19. Осъществява връзка с регионалните органи на РУО, ГИТ, МЗ, МВР, относно цялостната организация на работа по БЗ и ПО в учебното заведение.

20. Дава предложения за подобряване условията на труд, като участва в Групата по условия на труд. Следи ритмичността на заседанията на групата по условия на труд и води протокол.

21. Следи за спазване на разпоредбите на КТ във връзка с работното време и отпуските на

щатния персонал.

22. Води регистър на трудоустроените лица.

23. Организира запознаването на учениците и персонала с Правилника за осигуряване на здравословни и безопасни условия на обучение и труд в началото на всяка учебна година.

24. Разработва план за провеждане на тренировки за действия при евакуация (при пожар, аварии, бедствия и заплахи от терористични актове) най-малко един път през учебната година.

25. Свиква заседания на Групата по условия на труд в училище и изготвя и съхранява протоколите от заседанията.

26. Проучва, планира необходимостта и своевременно заявява пред работодателя необходимите средства за изпълнение на дейностите осигуряващи ЗБУТ.

27. Контролира профилактичните медицински прегледи от личния лекар на учащите се в началото на всяка учебна година. Организира заедно с медицинското лице на училището провеждането на всички здравни мероприятия.

28. Поддържа реда и хигиената в сградите, двора и работилниците, както и поддържането на градинките и тревните площи, периодичното изхвърляне на сметта и др.

III. Учителят по учебна и производствена практика е длъжен:

1. Да познава изискванията за безопасна работа на всички машини, съоръжения, инсталации и т.н., с които са обзаведени помещенията по учебна практика.

2. Преди започване на обучението по практика да проведе необходимия инструктаж на работното място /периодичен/ с учениците и да го регистрира в книгата за инструктаж.

3. При авария, пожар, получаване на злонамерен анонимен сигнал по време на час извежда учениците на безопасно място, съгласно плана за действия при бедствия, аварии и катастрофи.

4. В случай на неизправности на оборудването, което ще използват учениците, не разрешава работа с тях.

5. Да създава навици у учениците те сами преди започване / и по време/ на работа внимателно да огледат работното си място, като при забелязване на нередности да го уведомяват.

6. Да не допуска оставане на ученици в учебните работилници без наблюдение на учител.

7. При злополука да вземе спешни мерки за оказване на медицинска помощ и да извести ПДУПД или директора на училището. При авария или пожар извежда учениците съгласно плана за евакуация.

8. Учителите, работещи в компютърния кабинет след приключване на всеки учебен час заключват съответното помещение. След края на работния ден изключват ел.захранването, като удостоверяват това с подписа си в „Дневник за изключване на електрическото захранване след работно време”.

IV. Учителят по физическо възпитание е длъжен:

1. Да изисква устройването и обзавеждането на салона и спортната площадка със здрави, изправни и сигурно поставени /закрепени/ уреди с болтове, скоби обтегачи, възли и др. скрепителни елементи.

2. Да полага ежедневно грижи за поддържането и опазването на уредите в изправно състояние.

3. Ежедневно, преди започване на занятията да извършва оглед и проверка на състоянието на всички уреди и съоръжения, които се използват.

4. Да не допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от злополука, или да се играе без гимнастически постелки.

5. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да уведоми ПДУПД или директора на училището. При авария, пожар и получаване на злонамерен анонимен сигнал извежда учениците съгласно плана за евакуация.

6. По време на учебен час заключват съблекалните и санитарните помещения.

7. След приключване на учебния час заключват използваните помещения.

V. Учителят, класният ръководител е длъжен:

1. При организиране на извънучилищни дейности с учениците /екскурзии, походи и др./, до 10 дни преди провеждането да подготви и представи на директора всички необходими документи за съответното мероприятие, съгласно Наредба №2 от 24.05.1997г. за организиране и провеждане на детски и ученически отдих и туризъм, под контрола на г-жа **Красимира Миленкова**.
2. Да организира груповото придвижване на учениците като пешеходци или пътници в транспортни средства съгласно изискванията на Закона за движение по пътищата.
3. Класният ръководител провежда началния и периодичен инструктаж по безопасност и здраве при работа, при злонамерен анонимен сигнал и противопожарна охрана на учащите се през учебната година, като регистрира инструктажа в съответната книга за инструктаж, съхранявана при ЗАС.

VI. Задължения на учениците:

1. Да изслушат внимателно инструктажа и всички други форми на обучение по безопасност и здраве при работа, при злонамерен анонимен телефонен сигнал и противопожарна охрана, които се провеждат от учителите.
2. Да се разписват в книгите за инструктажа, с което удостоверяват че са им известни правилата и изискванията за безопасност на труда.
3. Да спазват разпоредбите по безопасност и здраве при работа, злонамерен анонимен телефонен сигнал и противопожарна охрана, като изпълняват дадените им указания в това направление и изпълняват само възложената им работа.
4. При злополука веднага да съобщават на учителя си, за да се вземат бързи мерки за оказване на необходимата помощ на пострадалия. При авария, пожар и при получаване на злонамерен анонимен телефонен сигнал спазват указанията на учителя за евакуация.
5. На учениците е **строго забранено**:
  - 5.1. Самоволно да извършват работа или да напускат работното място.
  - 5.2. Да извършват поправка на ел.уреди и инсталации, работни машини и други.

VII. Права и задължения на заместник председателя на Групата по условия на труд /ГУТ/ и на представителя на работещите по безопасност и здраве при работа в ГУТ

1. Права:

- 1.1. На достъп до налична информация относно условията на труд, анализите на трудовия травматизъм и професионалната заболяемост, констатациите и предписанията на контролните органи;
- 1.2. Да изискват от работодателя да предприема необходимите мерки и да правят предложения за отстраняване на опасностите или за временно ограничаване на риска за здравето и безопасността;
- 1.3. Да се обръщат към контролните органи, ако преценят, че взетите от работодателя мерки не са достатъчни да гарантират здравето и безопасността на работещите;
- 1.4. Да участват в проверките, извършвани от контролните органи;
- 1.5. На достъп до всички работни места в училище;
- 1.6. Да се осведомяват пряко от работниците и служителите по всички въпроси в областта на здравето и безопасността;
- 1.7. Да участват в разследването на трудови злополуки и при установяване на причините за професионалните болести;
- 1.8. Да участват при разработването на проектите на вътрешни правилници и наредби в областта на здравословни и безопасни условия на труд, за което работодателят задължително го поканва;
- 1.9. Да изискват от работодателя или от ГУТ спиране работата на работното оборудване или да забранят използването на опасни химически вещества и смеси;

1.10. На необходимите условия, средства и време за изпълнение на правата и функциите, както и съответното обучение и квалификация, което се провежда в рамките на работното време, без това да се отразява на трудовото им възнаграждение.

2. Задължения:

2.1. Да познават нормативните актове в областта на безопасността и здравето и да следи за спазването им;

2.2. При констатирани нарушения при неизпълнение на задълженията за осигуряване на безопасност и здраве при работа да информират работодателя и да предложат съответните мерки;

2.3. Да информират работниците и служителите за резултатите от дейностите по т.1

2.4. Да не разгласяват и да не използват за своя сметка или за сметка на трети лица информацията станала им известна при и по повод осъществяване на дейността им, която представлява производствена, търговска или служебна тайна, както и личните данни на работещите и учащите, освен ако те не са дали своето изрично съгласие за разгласяването им;

2.5. При встъпване в длъжност за задължението по т. 2.4. подписват декларация за неразгласяване на информацията и личните данни, която остава в сила и след прекратяване на техните правомощия.

РАЗДЕЛ V

ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА УЧЕНИЦИТЕ В УЧИЛИЩНАТА МРЕЖА И В ИНТЕРНЕТ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

Чл. 1. Тези правила уреждат основните принципи на училищната политика, правомощията на училищното ръководство, педагогическия персонал и системния администратор, както и правата и задълженията на учениците и правата на родителите, свързани с работата на учениците в училищната мрежа и в интернет, наричани по-нататък за краткост „мрежата”.

Чл. 2. Училищната политика за работа в интернет има за цел да осигури и организира използването на образователния потенциал както на училищната мрежа, така и на глобалната мрежа, в съчетание със система от мерки за сигурност и безопасност на учениците.

Чл. 3. Основните принципи на училищната политика за работа в училищната мрежа и в интернет са:

1. Равен достъп на всички ученици;
2. Защита на учениците от вредно и незаконно съдържание и информация като: порнография, проповядване на насилие и тероризъм, етническа и религиозна нетолерантност, търговия с наркотици, хазарт и др.

3. Зачитане и защита на личната неприкосновеност;

4. Подготовка и контрол на учениците за компетентно и отговорно поведение;

5. Сътрудничество между училището и родителите;

Чл. 4. Училищната компютърна мрежа и интернет се използват от учениците само за образователни цели;

Чл. 5. Правилата за безопасна работа в интернет, които учениците са задължени да спазват са поставени на видно място в компютърния кабинет (**инж. Росица Томова**);

II. ПРАВОМОЩИЯ НА ДИРЕКТОРА НА УЧИЛИЩЕТО:

Чл. 6. (1) Директорът е длъжен да:

1. Организира и контролира цялостната дейност по изпълнението на тези

правила.

2. Осигурява и насърчава свободния и равен достъп на учениците до училищната мрежа и интернет в съответствие с учебния план и възможностите на училището
3. Създава възможности за обогатяване и разширяване на образователния процес чрез училищната мрежа и интернет, включително и в извънучебно време;
4. Утвърждава график за работа в училищната мрежа и в интернет извън редовните учебни занимания;
5. Организира и контролира прилагането на мерки, включително и съвместно с интернет доставчика, ограничаващи достъпа на учениците до вредно или незаконно съдържание в интернет в съответствие с действащото законодателство в Република България;
6. Предварително одобрява материалите за публикуване в училищната интернет страница и социалните мрежи и осигурява наблюдение и контрол върху тяхното съдържание в съответствие с принципите на училищната политика.
7. Осигурява ефективен постоянен контрол по спазване на правилата за работата на учениците в училищната мрежа и интернет;
8. Осигурява здравословни и безопасни условия на работните места в съответствие с нормативните изисквания;
9. Осигурява при техническа възможност проследяване на трафика, осъществяван чрез училищната мрежа;
10. Информира учениците, че трафикът се следи и при констатирани нарушения може да бъде установено лицето, което ги е извършило.
11. Уведомява родителите за предприетите от ръководството мерки за осигуряване на безопасен и контролиран интернет достъп в училище и в къщи;
12. Уведомява незабавно компетентните органи при констатиране на незаконно съдържание в училищната мрежа и интернет;
13. Организира в началото на всяка учебна година запознаване на учениците и родителите с училищните правила за безопасна работа в мрежата.
14. Осигурява отговорно лице, което да изпълнява функциите на системен администратор.
15. Предприема мерки за реализиране на отговорността на виновните лица при констатирани нарушения на тези правила.

(2) Директорът може да възлага изпълнението на задълженията си по ал.1, т. 5, 6, 7, 9, 10 и 11 на други служители от училището.

III. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА УЧИТЕЛИТЕ

Чл. 7. **Учителите са длъжни да:**

1. Разясняват правилата за безопасно и отговорно поведение при работа в училищната мрежа и интернет.
2. Използват възможностите на интернет за обогатяване и разширяване на учебната дейност като възлагат на учениците конкретни проучвания, предоставят списък с подходящи интернет адреси и др.
3. Осъществяват непрекъснато наблюдение и контрол върху работата на учениците в училищната мрежа и интернет в учебно и извънучебно време.
4. Предприемат незабавни мерки за преустановяване на достъпа на учениците до незаконно съдържание в мрежата.
5. Уведомяват незабавно директора на училището при нарушаване на правилата или при установяване на незаконно съдържание в мрежата.

Чл. 8. Учителите не носят отговорност, ако учениците случайно попаднат на вредно или незаконно съдържание в интернет;

IV. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА УЧЕНИЦИТЕ

Чл. 9. Учениците имат право на:

1. Равен достъп до училищната компютърна мрежа и в интернет, при спазване на училищната политика.
2. Работа в мрежата и в извънучебно време по утвърден от директора график.
3. Работа в компютърната зала под контрола на определено от директора лице
4. Обучение за компетентно и отговорно поведение в училищната компютърна мрежа и в интернет.
5. Да бъдат информирани за училищната политика за работа в мрежата

Чл. 10. Учениците са длъжни да спазват следните правила за безопасна работа в мрежата:

1. Училищната мрежа и интернет се ползват само за образователни цели.
2. Забранено е използването на мрежата за извършване на стопанска или незаконна дейност.
3. Учениците не трябва да предоставят лична информация за себе си и за своите родители като име, парола, адрес, домашен телефон, месторабота и служебен телефон на родителите, без предварително съгласие на родителите.
4. Не се разрешава изпращане или публикуване на снимки на ученици или на техни близки, без предварително съгласие на родителите.
5. Учениците не трябва да приемат срещи с лица, с които са се запознали в интернет, освен със съгласието на родителите.
6. Учениците са длъжни да информират незабавно лицето, под чието наблюдение и контрол работят, когато попаднат на материали с вредно или незаконно съдържание като порнография, проповядване на насилие и тероризъм, етническа и религиозна нетолерантност, търговия с наркотици, хазарт и др.
7. Учениците не трябва да изпращат или отговарят на съобщения, които са обидни, заплашващи или неприлични.
8. Учениците не трябва да отварят приложения на електронна поща, получена от непознат подател.
9. Забранено е изпращането на анонимни или верижни съобщения.
10. Забранено е извършването на дейност, която застрашава целостта на училищната компютърна мрежа или атакува други системи.
11. Забранява се използването на чужда потребителско име, парола и електронна поща.
12. Учениците не трябва да представят неверни данни за себе си.
13. Забранено е използването на нелицензиран софтуер, на авторски материали без разрешение, както и всяка друга дейност, която нарушава авторски права.
14. При работа в мрежата учениците трябва да уважават правата на другите и да пазят доброто име на училището.

V. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА РОДИТЕЛИТЕ

Чл. 11. Родителите имат право:

1. Да бъдат информирани за училищната политика за безопасна работа в мрежата.
2. Да участват със свои предложения в определянето на насоките и мерките за безопасно използване на интернет в училище.
3. Да получават информация за рисковете и заплахите за безопасността на техните деца при работа в училище и вкъщи.
4. Да бъдат своевременно информирани и да участват с училищното ръководство

при разрешаване на всеки конкретен проблем, свързан с нарушаване на правилата от страна на техните деца.

5. Да сигнализираат училището, когато получат информация за нарушения по чл. 10

VI. ОТГОВОРНОСТ

Чл. 12. (1) При нарушаване разпоредбите на тези правила директорът и учителите носят отговорност по Кодекса на труда.

(2) При нарушаване разпоредбите на тези правила на учениците могат да се налагат наказанията, предвидени в чл.139, ал.1 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета. Наказанията се налагат при условията и по реда, предвидени в ППЗНП и в ПД на ПГ”Георги Сава Раковски”.

Чл. 13. Независимо от отговорността по чл. 13, при нарушения, които представляват престъпления, административни нарушения или причиняват имуществена вреда, се носи съответно наказателна, административна или гражданска отговорност.

Чл. 14. Учителите, преподаващи в компютърния кабинет се задължават да запознаят учениците срещу подпис до 5 дни след началото на всеки учебен срок по приложения образец на Списък / Приложение/. След запознаване на учениците, списъците се предават за съхранение при ЗАС.

РАЗДЕЛ VI ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Правилникът е задължителен за изпълнение от целия персонал на училище.
2. Изготвен е на базата на действащите закони, правилници, наредби и инструкции по безопасност на труда, като същите са задължителни за спазване от персонала:
  - 2.1. Кодекс на труда
  - 2.2. Закон за здравословни и безопасни условия на труд
  - 2.3. Закона за МВР
  - 2.4. Инструкция за изискване за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета на МОНТ от 05.07.1996г.
  - 2.5. Наредба № РД-07-2/16.12.2009 г. за условията и реда на провеждане на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд.
  - 2.6. Наредба № Из-2377 от 15.09.2011 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите.
3. Правилникът е приет на Педагогически съвет, Протокол №16 от 13 септември 2019 г.

РАЗДЕЛ VII ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение към р.П, б. Г, т.8 от Правилник за осигуряване на
безопасни условия на възпитание, обучение и труд

ИНСТРУКЦИЯ
за безопасна работа с водогрейни котли с ниско налягане

1. Водогрейните котли, работещи при температура на нагрятата вода до 110°C и топлинна мощност над 116,3 kW, независимо от това дали са свързани в отворена или затворена отоплителна система влизат в номенклатурата на съоръженията с повишена опасност, дадена в Приложение № 1 към чл. 2 от Наредба за условията и реда за издаване на лицензии на лица за осъществяване на технически надзор на съоръжения с повишена опасност и за реда за водене на регистър на съоръженията /ДВ, бр. 79 от 29.09.2000 г., изм., бр. 115 от 10.12.2002 г., изм. и доп., бр.17 от 21.02.2003 г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 21.07.2006г, изм. и доп. ДВ. бр.64 от 18.07 2008г./

2. Надзор по спазване изискванията за техническата им изправност и безопасна експлоатация се осъществява от лица, лицензирани от Председателя на “Държавна агенция по метрология и технически надзор”.

3. При производство, ремонт, поддържане и експлоатация на водогрейните котли трябва да се спазват изискванията на глава пета на Закон за техническите изисквания към продуктите- /Обн. ДВ. бр.86 от 1.10.1999г., изм. ДВ. бр.45 от 31.05.2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11.04.2006г., изм. ДВ. бр.62 от 1.08.2006г/ и Наредба за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на съоръжения под налягане. (Обн. ДВ. бр.64 от 18.07. 2008г.). Обслужването на водогрейните котли с ниско налягане се възлага на лица, които са навършили 18 години, притежават правоспособност “машинист” /огняр/ на котли с ниско налягане или по-висока и имат медицински свидетелства, че са физически и психически здрави.

До самостоятелна работа огнярите се допускат след като преминават инструктаж и обучение по Наредба за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на съоръжения под налягане. (Обн. ДВ. бр.64 от 18.07 2008г.), БХТ и ПО положат изпит за проверка на знанията за правилна и безопасна работа котлите и съоръженията към тях.

4. Опресняване и проверка на знанията на огнярите относно изискванията за безопасна експлоатация на котлите и въпросите на БХТ и ПО се извършва всяка година. Огнярът трябва основно да познава конструкцията на котела, техническата характеристика на котела, автоматиката, горелката, котелната инсталация, арматурата, отоплителната инсталация, горивното стопанство, електрозахранването и т.н.

5. Да познава основно Наредба за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на съоръжения под налягане. (Обн. ДВ. бр.64 от 18.07 2008г.) и инструкциите за поддържането и безопасната им експлоатация.

6. Всеки котел след монтирането му трябва да се регистрира пред органите за технически надзор. Преди въвеждането му в експлоатация да се извърши технически преглед от органа за технически надзор, като резултатите се отразяват в акта за първоначален технически преглед и се издава **ревизионна книга**.

7. На всеки котел след монтиране и регистрирането му и да се нанасят с устойчива боя на видно място или да се щемпеловат на специална табелка с размери 300x200 мм следните данни:

а/ регистрационен номер;

б/разрешено работно налягане.

Под **разрешено налягане** на котела се разбира максималното налягане, при което котела може да работи безопасно и е посочено в паспорта на котела и на фирмената табела като работно налягане. Работното налягане е отбелязано и в ревизионната книга на котела. Ако има разлика между налягането, отбелязано в паспорта и ревизионната книга, **валидно е работното налягане, отбелязано в ревизионната книга**.

8. За всеки котел трябва да има техническо досие, което да съдържа техническата му документация, чертежите, изчисленията, инструкция за монтаж, експлоатация и ремонт, документите за извършените ремонти, както и всички документи, издадени от органите за

технически надзор. С техническото досие да бъдат запознати всички лица, имащи отношение към монтажа, експлоатацията и поддържането на котлите.

9. За всеки котел трябва да има ревизионна книга, в която органите за технически надзор записват резултатите от извършените надзорни дейности, както и предписанията за отстраняване на констатираните нарушения.

10. Органите за технически надзор извършват периодични прегледи на котлите в периодичност, указана в Наредба за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на съоръжения под налягане и паспортите на котлите. Резултатите от прегледите се отразяват в ревизионната книга при всяка проверка, независимо дали има констатирани нарушения.

11. Котелът и съоръженията към него трябва да са механично и електро-обезопасени:
а/ съединителите на водните помпи и други движещи се части да бъдат оградени с предпазители;

б/ ел. съоръженията да бъдат занулени;

в/ корпусът на котела и резервоарите за гориво да бъдат заземени.

12. Помещенията, в които са монтирани водогрейните котли с ниско налягане трябва да отговарят на противопожарните норми и изисквания.

13. За огнярите да са осигурени нормални санитарно-хигиенни условия за работа и обслужване:

а/ осветление;

б/ микроклимат /температура, влажност и скорост на въздуха/;

в/ вентилация;

г/ помещения за санитарно-битово обслужване.

14. Огнярите задължително да са снабдени и да ползват полагащите им се лични предпазни средства и специално работно облекло.

15. Огнярите при работа с котлите, машините и съоръженията към тях и при ремонт на същите да спазват изискванията по безопасност на труда.

16. На всеки водогреен котел или на тръбопровода за гореща вода между котела и спирателния кран да бъде монтиран изправен манометър. На скалата на манометъра трябва има нанесена червена черта на разрешеното за котела налягане. Манометрите се проверяват ежегодно в регионалните центрове по метрология и технически надзор или от акредитирани лаборатории.

17. На тръбопроводите за вход и изход на водата за всеки котел да бъдат монтирани термометри. Термометрите да се монтират между котела и спирателните кранове.

18. Всеки водогреен котел да бъде свързан с разширителен съд, който да поема разширението на водата в отоплителната инсталация при нагряване като:

а/ при отворена отоплителна система, разширителния съд се свързва пряко с атмосферата;

б/ при затворена отоплителна система, разширителният съд се свързва с атмосферата посредством предпазни устройства, които не позволяват налягането в системата да се повиши с повече от 10% над работното.

На предпазните линии, свързващи котела с разширителния съд не се допуска монтирането на спирателна арматура.

19. При отворени отоплителни системи съоръжаването на водогрейния котел с предпазно устройство против повишаване на налягането не е задължително.

При затворени отоплителни системи, както и при водогрейни котли, които се изключват от отоплителната инсталация посредством спирателна арматура, се предвиждат предпазни устройства, непозволяващи повишаване на налягането в котела с повече от 10% над работното.

20. Като предпазни устройства се използват предпазни клапани или водни предпазители. Между котела и предпазните устройства **не се разрешава монтиране на спирателна арматура.**

21. Предпазните клапани на водогрейните котли да бъдат настроени /регулирани/ за отваряне при повишаване на налягането в котела с повече от 10 % над работното. Предпазните устройства против превишаване на налягането във водогрейните котли, разположени на разширителния съд, да са оразмерени и настроени така, че да задействат преди /понапред/ предпазните устройства, монтирани върху самия котел.

22. По време на работа на котлите вратите да не се заключават и при натискане с ръка да се отварят леко. Вратите от котелното помещение към служебни, битови и други помещения да се отварят в посока към котелното и да са снабдени с устройство за самозатваряне.

23. Към котелното помещение при възможност да има стая за огняра и работилница за малки поправки.

24. На местата за обслужване на котлите и в котелното помещение да има аварийно осветление. Аварийното осветление да бъде от самостоятелен източник за захранване с електроенергия. Допуска се аварийното осветление да бъде осигурено чрез преносими фенери с напрежение не по-високо от 36 волта.

25. При пускане на котелната инсталация огнярят е длъжен:

а/ да се убеди в изправността на котела и котелната арматура;

б/ да подкачи вода до изтичането и от сигналната тръба, идваща от разширителния съд при отворени системи.

в/ да провери горелката за наличие на теч от гориво в пещта и извън пещта, ако котела работи на течено гориво.

г/ да се убеди в изправността на водопокачващите помпи.

26. През време на работа огнярят е длъжен:

а/ да следи непрекъснато изправността на автоматиката и арматурата;

б/ всички вентили да отваря бавно и внимателно;

в/ да не извършва каквито и да са поправки на елементите на котела и котелната инсталация, когато котелът работи;

г/ да поддържа хигиената в котелното помещение, спомагателните помещения, стълбите и проходните коридори;

д/ да не допуска обливане на автоматиката, ел. съоръженията, горелката и външните части на котела с вода или гориво;

е/ при евентуално прокапване на гориво от нафтовата горелка, да постави съд за събирането му.

ж/ да поддържа нормалното ниво на водата в котела и равномерното му захранване с вода. Не трябва да допуска нивото на водата да спада под най-ниското допустимо или да превиши най-високото водно ниво;

з/ да проверява изправността на манометъра чрез трипътното кранче един път на смяна;

и/ да не допуска горене извън пещта на котли, работещи на твърдо гориво.

к/ да не оставя котела без наблюдение, независимо, че автоматиката му е в изправност.

л/ да не допуска работа на котлите с неизправни контролно измерителни прибори и автоматика.

м/ да не заклинва, елиминира или променя регулировката на предпазните устройства на котлите.

27. Работата на котела задължително да се преустановява:

а/ ако **налягането** в котела или **температурата** на водата се повиши над допустимото – възможно е замръзване или запушване на предпазната тръба, свързваща котела с разширителния съд, при което се получава затворена система без предпазни устройства и **може да се получи експлозия на котела** и инсталацията;

б/ ако при захранване на системата не се появява вода от сигналната тръба на разширителния съд след времето, посочено в производствената инструкция;

в/ при откриване на повреда на котела със силно изтичане на вода от повреденото място;

г/ при взрив на газовете в газоходите;

д/ при повреждане на зидарията или обшивката, което застрашава да се съборят при нажежаване до червено котелните елементи или скелета;

е/ при горене на сажди или частици от гориво, попаднали в газоходите;

ж/ ако в основните елементи на котела (барабани, пламъчна тръба, пещ, тръбна решетка и др.) бъдат открити пукнатини, подутини, неплътности на заваръчните шевове, разкъсване на тръбите, скъсване на две или повече, намиращи се една до друга връзки; з/ при неизправност на манометъра на котела; и /при неизправност на предпазните клапани или други предпазни устройства;

к/ при други случаи, предвидени в производствената инструкция;

28. Когато работата на котела се спре вследствие на горепосочени или други причини, огнярът е длъжен веднага да уведоми ръководството, а в случай на пожар и противопожарната служба.

29. Забранява се да се възлага на огнярите, обслужващи котлите, изпълнението на други задължения извън тези отнасящи се до обслужването на котлите, когато котлите работят.

30. Забранява се оставянето на котлите без надзор преди прекратяване на горенето и пълното понижаване на налягането до атмосферното

31. Не се разрешава в котелното помещение да се съхраняват и поставят върху котлите материал и предмети, които нямат отношение към обслужването на котлите. Проходите в котелното помещение да се поддържат свободни и чисти.

32. В котелното помещение трябва да има достатъчно пенообразуващи или прахови пожарогасители, поставени на подходящи места.

33. В случай на възникнал пожар в котелното помещение, огнярът взема мерки за неговото загасяване, като продължава да наблюдава и състоянието на котела, а при необходимост преустановява работата му.

34. Ежемесечно за осигуряване безопасната работа на котела, огнярът е длъжен да провежда съответната профилактика.

35. В началото на пролетно-летния сезон огнярът трябва да извърши основна профилактика на котела и котелната инсталации. Котела се отваря, тръбите и горивната камера се почистват от сажди и отлагания и се уведомява техническия надзор за извършване на вътрешен оглед. При обслужване, профилактика и ремонт на котлите и инсталациите при необходимост да използва осветление с напрежение не по високо от 36 волта.

36. При спиране от експлоатация на котлите за дълъг период от време, те трябва да бъдат консервирани.

37. Забранява се работа на котли с неизправни контролно-измервателни прибори и автоматика и на котли, които не са регистрирани пред органите за технически надзор и на които не е извършен технически надзор.

38. Във всяко котелно помещение задължително се **води сменен дневник**, в който отговорното за работната смяна лице да се разписва при приемане и предаване и да отбелязва: времето на пускането и спирането на агрегатите, всички забелязани нередности в работата на котлите или другите съоръжения и др. В помещението да има часовник.

39. За известяване при сериозни и с опасност за персонала и съоръженията последици, огнярът незабавно известява Лидия Франк (ЗДУД) или директора.

Приложение към към р. II, б. Г, т. 9 от Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

ПРОТИВОПОЖАРНА ИНСТРУКЦИЯ
за противопожарните мерки при ползване на горелки
за течно и газообразно гориво в котелни
помещения

1. Горелките могат да се ползват в помещения с нормална пожарна опасност, съгласно Наредба № 2 “Противопожарни строително-технически норми”, като не се допускат дейности, несвързани с обслужването на съответната инсталация.
2. Горелките за течно или газообразно гориво трябва да бъдат напълно автоматични, с изправна автоматика и контролно-измервателни прибори.
3. За работа с горелките се допускат лица, които имат противопожарен инструктаж за съответната година, документ за правоспособност и необходимата квалификация.
4. Работниците са длъжни преди запалване на горелката да проверят внимателно готовността ѝ, оборудването, контролно-измервателните прибори, средствата за защита и горивопроводите. Не се допуска употребата на нестандартни нефтопродукти, които не са предвидени в техническите условия за експлоатация.
5. Подът на помещението, където е монтирана горелката трябва да бъде от негорим материал с възможност за отчитане при авария.
6. Димоотводните канали трябва да се почистват от сажди чрез продухване или по друг начин, не по рядко от един път месечно.
7. Горивопроводите от основните или оборотни резервоари следва да се монтират в канали по пода, защитени от механични повреди.
8. Основните и оборотни резервоари следва да отговарят на Наредба № 2 “Противопожарни строително-технически норми”.
9. При установяване на ненормална работа на горелката, същата се изключва до отстраняване на повредата.
10. При повреда в автоматичното запалване се забранява паленето на горелките с факли или по друг начин.
11. При всяко спиране на горелката да се спира горивото от спирателните кранове, да се изключва електрическото захранване, да се проверява дали не изтича гориво от дюзите.
Не се допуска:
  - подаване на гориво при загасени и неизстинали горелки;
  - запалването им без предварително продухване;
  - употребата им без автоматична защита;
  - оставянето на работещи котли без наблюдение;
  - сушене на горими предмети и материали върху конструкцията и оборудването на котлите, горелките и тръбопроводите.
12. Монтажът, ремонтът и настройката на защитените и регулиращи елементи могат да се извършват само от квалифицирани специалисти.
13. Всяка горелка следва да бъде оборудвана с 1/един/ брой прахов пожарогасител 6 кг, който да се постави на подходящо място, да се поддържа винаги чист и годен за действие.
14. При възникване на пожар веднага се спира работата на горелката, притока на гориво, електрическото захранване и се започва гасенето с наличните противопожарни уреди. Съобщава се незабавно на Района служба „Пожарна безопасност и защита на населението” гр. Костенец

Приложение към р.ІІІ, т.2.1.1.1.от Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

ПРОГРАМА

за провеждане на **начален инструктаж** съгласно чл.12 от НАРЕДБА № РД-07-2/16.12.2009 г. за Условието и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд

Провежда се индивидуално или групово в деня на постъпване на работа по следните въпроси:

ПРИЛОЖЕНИЯ НА ТРУДОВОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

1. Основни задължения на страните по трудовото правоотношение за осигуряване и спазване на изискванията за безопасна работа.
2. Работно време и почивки.
3. Специална закрила на някои категории работници и служители.
4. Контрол по спазване на изискванията за безопасна работа.
5. Трудови злополуки. Разяснения за причините и характера на най-често допусканите трудови злополуки. Примери за допускани грешки и нарушения в училището.

БЕЗОПАСНОСТ НА ТРУДА

1. Квалификация и правоспособност.
2. Инструктажи по безопасност, хигиена на труда и ПО.
3. Запознаване с характера на трудовата дейност и нейните особености. Специфични опасности, рискове и тяхното въздействие.
4. Правила и изисквания по безопасност на труда за дейности и технологични процеси на работните места, машините и ел.съоръженията, с които се работи.
5. Ел.уредби и съоръжения на територията на училището и общи изисквания за безопасна експлоатация.
6. Лични и колективни средства-значение. Как се използват и съхраняват.
7. Знаци и сигнали за безопасност.
8. Установен ред в района на обекта (училището) и на работните места.

ХИГИЕНА НА ТРУДА

1. Основни правила и изисквания.
2. Вредни фактори на работната среда и трудовия процес.
3. Запознаване със специфичните опасности и рискове за здравето.

ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Пожарна и взривна опасност на работните места в района на училището. Противопожарни мерки, които трябва да се спазват, както и начините за работа с уреди, съоръжения и инсталации за известяване и гасене на запалвания и пожар.

ТРАНСПОРТ И БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО

1. Безопасно транспортиране на хора, материали и продукция.
2. Безопасност на движението в обекта на училището и извън него.

ОКАЗВАНЕ НА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ ПРИ УВРЕЖДАНЕ НА ЗДРАВЕТО

1. Общи правила за оказване на долекарска помощ при злополуки и отравяния.

ЗАПОЗНАВАНЕ НА ИНСТРУКТИРАНИТЕ С РАЙОНА НА УЧИЛИЩЕТО

1. Запознаване със съществуващите опасности в обекта на училището – машини, съоръжения, шахти, използван транспорт и други.
2. Установени знаци, конкретни забрани и сигнализации действащи в училището.

3. Местата на противопожарните уреди, съоръжения и средства за известяване в случай на пожар или експлозия. Аварийни пътища.

РЕГИСТРАЦИЯ

1. Регистрирането на лицата, с които е проведен начален инструктаж се вписва в книга /Приложение №1/ и издаване на служебна бележка /Приложение № 2/ към чл.12 ал.3 от Наредба № РД-07-2/16.12.2009 г. на МТСП и МЗ/, която се съхранява в личното трудово досие на работника.

Приложение към р. III, т. 2.1.1.2. от Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

НАЧАЛЕН ИНСТРУКТАЖ **по безопасност и здраве при работа**

I. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

1. Всички уреди, намиращи се под напрежение, да се пазят от мокрене и навлажняване.
2. При използване за учебния процес ел. уредите да се включват само от учителя.
3. При спиране на ел. ток уредите и апаратите да се изключват от електрическата мрежа.
4. Да не се правят опити за отстраняване на повреди в ел. уредите от учители и служители. Своевременно да се уведоми ПДУПД при възникване на повреди.
5. Забранява се качването по прозорците на сградата и навеждането навън.
6. Помещенията да се проветряват редовно, като се поддържа необходимата хигиена в тях.
7. Работните места да се почистват. Отпадъците да се изхвърлят в предназначените за целта кошчетата.
8. Да се поддържа лична хигиена.
9. Да се познават схемите за евакуация от сградата на училището при бедствия и аварии.
10. Да се познават общите правила за оказване на долекарска помощ при злополуки.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не се поставят в близост до ел. уреди, запалими и горими материали.
2. Да не се включва без причина пожароизвестителната инсталация.
3. Да не се пали огън в сградата и двора на училището.
4. Да не се носят и използват в училище кибрит и запалки.
5. Да не се пипат и местят пожарогасителите в училище.
6. При възникване на пожар да се уведоми незабавно противопожарната охрана на тел. 112

III. ОПАСНИ МЕСТА В СГРАДАТА И ДВОРА НА ПГТ “Н. Й. Вапцаров”

1. Забранява се сядането, качването и надвесването по прозорците и парапета на вътрешните стълби.
2. Да се внимава при движение по външните стълби през зимния период.
3. Да се внимава за опасност от падащи ледени висулки около сградата през зимния период.

ПРОГРАМА

за провеждане на инструктаж по безопасност и здраве при работа на работното място, съгласно чл.13, ал.5 от Наредба № РД-07-2/16.12.2010г. за Условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

1. Провежда се при явяване на работното място след проведен начален инструктаж.
2. Провежда се от прекия ръководител, съгласно заповед на директора на училището и лице (опитен работник), определен от ръководещия инструктажа с писмено нареждане (по образец).

I. Изисквания, с които основно да бъде запознат и обучен работникът или служителят:

Ръководителят на обучението запознава обучавания с:

1. Производствени задължения.
2. Работното място и проходите към него, основното и спомагателното обзавеждане, което трябва да се спазва на територията на обекта, работната площадка и производственото помещение.
3. Основните правила по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ), безопасно обслужване на машините, механизмите, с които се работи и изискванията към обезопасеността на същите.
4. Инструменти и приспособления, които се използват и изискванията за безопасна работа с тях.
5. Санитарно-технически съоръжения и начини за тяхното използване.
6. Лични предпазни средства (ЛПС) - за индивидуална и колективна защита, в т.ч. специално работно облекло, обувки и правилата за тяхното използване, опазване и съхранение.
7. Опасни места и моменти от работата, случаи на възникнали усложнения, причини и предприети мерки за недопускане на същите.
8. Работни места с нарушени СХН, места където има вредни изпарения, газове, прах, вибрации и шум.

Опитният работник, водещ обучението:

1. Предава своите знания и умения и обучава лицето за спазване на здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) при работа.
2. По време на обучението следи работата и дава указания и разрешение за извършване на производствени операции от обучавания, като му оказва съдействие.
3. Носи отговорност заедно с обучавания, ако през времето на обучението стане трудова злополука или се регистрира неспазване на правилата по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ).

II. Приключване на инструктажа:

1. За работещите на опасни места и определени със заповед опасни машини, съоръжения, уреди и процеси или заети с дейности, криещи опасности за здравето и живота им.
2. Провеждане на изпит за проверка на знанията по здравословни и безопасни условия на труд /ЗБУТ/ и противопожарна охрана /ПО/ на инструктиращото и обучаваното лице.
3. След успешно издържан изпит от обучения, председателят разрешава извършване на самостоятелна работа.

4. Допускането на инструктирания работник или служител до самостоятелна работа се удостоверява с подписа на ръководителя в книга за инструктажи.

Приложение към р. III, т. 2.1.2.2. от Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

ИНСТРУКТАЖ НА РАБОТНИТЕ МЕСТА

I. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТИТЕ: Помощник директор по учебно-производствената дейност, главен/старши/учител общообразователен учебен предмет, старши/главен/учител теоретично обучение, старши/учител практическо обучение, педагогически съветник, технически секретар, главен счетоводител.

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Използването на електрически уреди да става задължително в пълно съответствие с изискванията за електробезопасност.
2. При работа с видеодисплеи да се спазват условията за безопасност, съгласно Наредба № 7 от 15 август 2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи на МТСГ и МЗ.
3. Служителят трябва да е добре запознат с обслужването и действието на пожарогасителите.
4. Електронагревателните уреди да са на разстояние не по-малко от 0.8 м. от книги, документи, папки и други книжни носители.
5. След приключване на работния ден всички консуматори на ел. енергия да се изключват.

II. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА: Касиер-домакин

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Използването на електрически уреди да става задължително в пълно съответствие с изискванията за електробезопасност.
2. При работа с видеодисплеи да се спазват условията за безопасност, съгласно Наредба № 7 от 15 август 2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи на МТСГ и МЗ.
3. Служителят трябва да е добре запознат с обслужването и действието на пожарогасителите.
4. Електронагревателните уреди да са на разстояние не по-малко от 0.8 м. от книги, документи, папки и други книжни носители.
5. След приключване на работния ден всички консуматори на ел. енергия да се изключват.
6. Почистващите препарати да се съхраняват добре затворени в отделно помещение, позволяващо проветряване.
7. В затъмнени складови помещения да не се използва открит огън за осветление.
8. При работа с преносима стълба за подреждане на рафтове или стелажи да се спазва условието за работна височина не по-голяма от 3.5 м.

III. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА: РАБОТНИК ПОДДРЪЖКА

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Да се спазват правилата за дезинфекция. При работа с препарати за почистване на подове, мивки, канали и други да се работи с ръкавици и да не се консумира храна.
2. Използваните химически препарати да не се поставят в близост до нагревателни уреди.
3. Да не се почистват с влажна кърпа счупени контакти, ключове, нагревателни уреди или оголени проводници.

4. При работа с преносима стълба да се спазва условието за работа в закрити помещения на височина не по-голяма от 3.5 м.
5. При установяване на неизправности, застрашаващи живота на околните, да се уведомява незабавно прекия ръководител.
6. Да се работи с подходящо работно облекло .
7. По време на работа да не се употребява алкохол.
8. За изпълнение, обслужване и поддържане на електрически уредби, съоръжения, инсталации и електропроводи се допускат само лица с необходимата правоспособност, притежаващи изискваната квалификационна група и преминали инструктаж по БХТ и ПАБ.
9. При работа с ръчни преносими електрически инструменти да се внимава:
  1. от токов удар;
  2. от прекъснат проводник вследствие на срязване на кабела;
  3. от пробив към корпуса на инструментите;
  4. от оголени кабели.
10. Изисквания към условията, на които трябва да отговарят ръчните преносими ел.инструменти, преносните лампи и трансформатори:
  - да се включват и изключват бързо от ел. мрежа и да не допускат възможност за произволно включване и изключване;
  - тоководещите им части да бъдат недостъпни за случайно допиране;
  - ръкохватките на ръчните ел. инструменти да бъдат от електроизолационен материал; същото се отнася и за преносимите трансформатори;
  - захранващият кабел да е гъвкав.
11. Преди започване на работа да се провери внимателно и обстойно състоянието на инструментите /закрепващи възли и детайли, изолация на проводниците/.
12. Забранява се работа с нестандартни или неисправни ръчни ел. инструменти, преносими лампи, трансформатори и др.
13. Забранява се работа с ръчни електрически инструменти във помещенията при валеж. Забранява се използването им при активна атмосферна /гръмотевична/ дейност.
14. Да не се работи с неисправни щепселни съединения, да не се удължават захранващите кабели и да не се използват нестандартни удължители.
15. Да се следи захранващите кабели да не се допират до нагорещени или омаслени повърхности, да не се подлагат на прекомерни механични натоварвания .
16. След приключване на работа или прекъсване на ел. ток, ел. инструменти да се изключват от захранващата мрежа.
17. Да не се работи с ръчни ел. инструменти на височина по-голяма от 2,5м с подвижна стълба.
18. Абсолютно се забранява изваждането на щепсела чрез дърпане от проводника.
19. Поялниците по време на работа да се поставят върху негорими подложки.
20. При наличие на опасности водещи до аварии и злополуки незабавно да се прекъсне ел.подаването и да се уведоми прекият ръководител.

IV. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА: ЧИСТАЧ/ ХИГИЕНИСТ

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Да се спазват правилата за дезинфекция. При работа с препарати за почистване на подове, мивки, канали и други да се работи с ръкавици и да не се консумира храна.
2. Използваните химически препарати да не се поставят в близост до нагревателни уреди.
3. Да не се почистват с влажна кърпа счупени контакти, ключове, нагревателни уреди или оголени проводници.

4. При работа с преносима стълба да се спазва условието за работа в закрити помещения на височина не по-голяма от 3.5 м.
5. При установяване на неизправности, застрашаващи живота на околните, да се уведомява незабавно прекия ръководител.
6. Да се работи с подходящо работно облекло .
7. По време на работа да не се употребява алкохол.

V. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА ОГНЯР:

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Да познава и спазва изискванията на Наредба за устройството, безопасната експлоатация и технически надзор на съоръжения по налягане, инструкциите и другите нормативни документи по техника на безопасност.
2. Да осигурява безопасна и безаварийна експлоатация и поддържане на котлите в съответствие с техническите изисквания, правила и нормите на безопасност.
3. Да осигурява ефективна работата на котлите .
4. Да не допуска експлоатация на котлите:
  - с устройство, което не съответства на нормативните изисквания
  - които показват повреда и неизправност при работа
5. Да не се използват нагревателните уреди.
6. Да не се оставят включени електрически консуматори в края на работния ден

Приложение към р. III, т. 2.1.3.1. от Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

ПРОГРАМА

за провеждане на периодичен инструктаж по ЗБУТ, съгласно чл.14, ал.4 и 3 от Наредба №РД-07-2/16.12.2010г. за Условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работници и служители по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

Изисквания, с които основно се запознава и обучава работникът и служителят:

1. Производствени задължения.
2. Правилата по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) и безопасното обслужване на машини и съоръжения.
3. Инструментите и приспособленията, които се използват при работа, правилата за служене с тях, тяхното опазване и значението им, по отношение предпазване от злополуки.
4. Предназначението на находящите се на работното място или в обекта санитарно-технически съоръжения и начини за тяхното използване.
5. Установените в обекта сигнализации (светлинни, звукови, знакови) и как следва да се постъпи при подаването им.
6. Инструкции по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) за извършваната работа.
7. Настъпили изменения по нормативната уредба на ЗЗБУТ.

Приключване на инструктажа

След приключване на инструктажа инструктираният се подписва в книга за периодичен инструктаж.

Отсъстващите работници или служители се инструктират в деня на идването им на работа и се подписват в книгата за инструктаж.

Приложение към р. III, т. 2.1.3.2. от Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

ПЕРИОДИЧЕН ИНСТРУКТАЖ

за безопасност и здраве при работа на работниците и служителите

I. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА

1. Да се припомнят схемите за евакуация от сградата на училището при бедствия и аварии.
2. Всички уреди, намиращи се под напрежение да се пазят от мокрене и навлажняване.
3. Да идват трезви на работа, по време на която не употребяват алкохол.
4. Да спазват работното време и да не отсъстват безпричинно.
5. Да работят задължително с даденото им работно облекло и предпазни средства.
6. Да изпълняват добросъвестно задълженията си и да опазват материално-техническата база на училището.
7. Да спазват санитарно-хигиенните условия в училището.
8. Да спазват противопожарните изисквания, предвидени в правилниците и наредбите.
9. Да спазват трудовата дисциплина и конкретни човешки и колегиални взаимоотношения.
10. При отиване и връщане от работа е необходимо да се внимава за подхлъзване и спазване на Правилника за движение по пътищата.
11. Да не се настъпват капаци на шахти по двора
12. Да не се разливат течности в работните помещения (киселини, масла, вода и други). При слизане и качване по стълбищата движението да е винаги в дясно.
13. Поддържане на чисто и подредено работно място.
14. Да не се стъпва по открити ел.кабели.
15. Да не се извършват дейности, които не са вписани в длъжностната характеристика на лицето.
16. Забранява се сядането и облягането по парапетите на стълбището и первазите на прозорците.
17. Поддържане на апаратите, машините и съоръженията в изправност.
18. Всеки учител и служител трябва да може да дава първа помощ на пострадал или претърпял трудова злополука.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не се оставят включени нагреватели и печки в училище след приключване на работния ден.
2. Да не се включва без причина пожароизвестителната инсталация.
3. При пожар се обадете на тел. 112

III. ПЪРВА ПОМОЩ НА ПОСТРАДАЛ ОТ ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ТОК.

1. Пострадалият да се освободи от електрическата мрежа, която предварително се изключва.
2. Незабавно се уведомява мед.сестра в училище и ПДУПД.
2. Пострадалият да се постави на удобно място и да се прави изкуствено дишане по един от методите: уста в уста, уста в нос.

Приложение към р. III, т. 2.1.5.1. от Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

ПРОГРАМА

за провеждане на ИНСТРУКТАЖ ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ОТОПЛИТЕЛНИ И НАГРЕВАТЕЛНИ УРЕДИ В ПГТ „Н.Й.Вапцаров”

за отоплителен сезон 2022/2023г.

1. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

- 1.1. Опасности и рискове.
- 1.2. Правила за организация на работата.

2.ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ СЪС СЪОТВЕТНАТА ДЕЙНОСТ

- 2.1. Конкретни правила и изисквания по безопасност и здраве при работа
- 2.2. Работни помещения, в които съществува опасност от възникване на повреди;
- 2.3. Енергийни уреди и съоръжения на територията на ПГТ и общи изисквания за безопасната им експлоатация.
- 2.4. Пожарна опасност на работните места.

ИНСТРУКТАЖ

ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ОТОПЛИТЕЛНИ И НАГРЕВАТЕЛНИ УРЕДИ В ПГТ „Н.Й.ВАПЦАРОВ ” за отоплителен сезон 202/2023 учебна година

1. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

- 1.1. Да не се използват повредени ел. контакти и ел.уреди.
- 1.2. Да не правят опити за отстраняване на повреди в ел.уреди.
- 1.3. Да не се използват отоплителни и нагревателни уреди. Отоплението да става с локалната парна инсталация в гимназията .
- 1.4. В случай на необходимост от отоплителни и нагревателни уреди и съоръжения да се използват само стандартни и изправни такива, собственост на училището
- 1.5. При възникване на пожар веднага да се уведоми РС ПБС на тел. 160 или на тел.112.

2. ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ СЪС СЪОТВЕТНАТА ДЕЙНОСТ

- 3.1. Забранявам монтирането, съхраняването и използването на бутилки с газ пропан-бутан в помещенията на училището.
- 3.2. Всички отоплителни и нагревателни уреди да имат точно определено място. При експлоатация да отстоят на 0.80 м. от горими материали. Под отоплителните печки да има негорими подложки.
- 3.3. Забранявам оставянето на включени нагревателни уреди без наблюдение
- 3.4. Забранявам използването на открит огън при размразяване на тръбопроводи. При необходимост да е използва топла вода, пясък или пара
- 3.5. Забранявам използването на ел.котлони за отопление на помещения, ползването на кафемашини или лични ел.прибори по работните места, с изключение на места, определени със Заповед на директора за отоплителния сезон.

ИНСТРУКЦИЯ

по безопасност и здраве при експлоатация на електрически уредби, ел.съоръжения и инсталации до 1000 V

1. На работа се допускат само лица, които са:
  - навършили 18 години;
  - преминали са медицински преглед;
  - преминали са начален инструктаж и инструктаж на работното място.
2. Абсолютно е задължително спазването на правилниците по безопасност на труда.
3. Всички части на електрическите уредби и съоръжения, които се намират в експлоатация, трябва да се изолират и ограждат по такъв начин, че да не дават възможност на хора без използването на помощни средства да се приближат или да се допират до опасни части.
4. Под намиращи се в експлоатация енергийни уредби и съоръжения се разбират такива енергийни уредби и съоръжения и консуматори на електрическа и топлинна и горива, които са в действие или са в топъл резерв цялостно или частично, или във всеки момент могат да бъдат включени в действие ръчно или автоматично.
5. Всички електрически машини трябва да са:
  - със сигурно покрити с капаци клемни кутии;
  - с обезопасени с капаци пусково-регулираща апаратура;
  - с изолирани от случайно допиране на тоководещи части на контакти, щепсели и ключове;
  - с оградени въртящи се части (контактни пръстени, шайби, съединители, вентилатори)
6. Електропроводимите части на електрическите съоръжения, които в нормална експлоатация не са под напрежение, но могат в определен момент да се окажат под напрежение, трябва да са занулени.
7. Пред всички електрически табла трябва да има проверени и изпитани диелектрични килимчета.
8. Замяната на предпазители трябва да се извършва след изключване на напрежението.
9. При невъзможност да се изключи напрежението, замяната на предпазители под напрежение трябва да се извърши след изключване на товара със защитни очила и диелектрични ръкавици или изолационни клещи.
10. Забранява се подмяна на предпазители с нестандартни вложки или вложки на които номиналният ток не съответства на определения за съответния токов кръг.
11. Забранява се работа с нестандартни или неизправни електрически инструменти, преносими лампи, трансформатори и др.
12. Свалянето, почистването и поставянето на електрически лампи от осветителните тела да се извършва само от инструктирани лица и при изключено напрежение.
13. Свалянето и поставянето на лампи от подвижни осветителни тела да става само при изваден щепсел.
14. Експлоатацията на електрически потребители да се спазва строго изискванията за безопасна работа дадени от производителя.
15. Да не се допуска работа с неизправни електрически щепсълни съединения, ключове, шнулове и кабели.
16. Когато по време на експлоатация на електрически уреди, апарати, машини и др. бъде забелязана неизправност или каквото и да е отклонение от нормалната работа, незабавно да се прекрати работа и да се уведоми съответната сервизна база.

17. Забранява се на обслужващия персонал да отстранява повреди по електрическите уреди, апарати, машини и др.

Приложение към р. III, т. 2.1.5.3. от Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

ИНСТРУКЦИЯ

по безопасност и здраве при експлоатация на електрически уредби, ел.съоръжения и инсталации до 1000 V

На работа се допускат само лица, които са:

- навършили 18 години;
- преминали са медицински преглед;
- преминали са начален инструктаж и инструктаж на работното място.

I. Мерки за защита срещу поражения от електрически ток и оценка на електрообезопасяването при напрежение до 1000 V.

1. Защита срещу поражения електрически ток при напрежение до 1000 V трябва да се осъществява чрез такива изпълнения на електрически уредби, съоръжения, инсталации и съставлящи елементи, че да не е възможно включване на човешкото тяло или част от него в електрическата верига с параметри, застрашаваща здравето или живота на персонала, обслужващ ел. уредби, или на околните лица.

2. Основни термини:

- електрически ток – представлява насочено движение на електрически заряди. В електротехниката токът се бележи с I и се измерва в амperi – „А”. Това движение се дължи на сила, която действа на тези заряди. Тази сила се нарича електрическо напрежение, бележи се с V и се измерва във волтове – “V”;
- част под напрежение – тоководеща част, която при нормална работа може да се намира под напрежение;
- част, която не се намира под напрежение – токопроводима част, която е изолирана от частите под напрежение, но може да се свърже с тях при повреда на изолацията;
- защита срещу директен допир – защита, която предотвратява поражения от ел. ток поради допиране или опасно приближаване до части под напрежение;
- защита срещу индиректен допир – защита, която предотвратява поражение от ел. ток поради възникване и задържане на опасни напрежения на части, които нормално не се намират под напрежение вследствие на повреди в изолацията;
- допустимо напрежение при допир – най-високо напрежение при допир, което не е свързано с опасности за човека при съответните условия на средата;
- зануляване – свързване на части, подлежащи на защита срещу индиректен допир с многократно заземяване на части, подлежащи на защита срещу индиректен допир;
- защитно изолиране – отделяне на части под напрежение от достъпните части, които нормално не се намират под напрежение с двойна или усилена изолация;
- защитно разделяне;
- безопасно свръхниско напрежение;
- защитно изключване;
- защита от токове на утечка.

II. Работа с електрически потребители и инсталации в жилищни, комунално-битови и обществени сгради.

Всички електрически потребители и вътрешни електрически инсталации подлежат на периодични профилактични прегледи, които се извършват от определен за целта електротехнически персонал.

Сроковете за извършване на проф. прегледи се определя в зависимост от условията на експлоатация и в съответствие с предписанията на производителите.

Лицата, които извършват проф. прегледи, текущо поддържане и ремонта, трябва да притежават трета квалификационна група.

Тук именно трябва да отбележим, че съгласно Правилника за безопасност и здраве при работа по електрообзавеждането с напрежение до 1000 V, се определят лицата, които задължително трябва да се явяват на изпит за придобиване на квалификационна група. Изпълнителските кадри потвърждават кв.група най-малко на две години, а ръководния ел.технически персонал – на три години.

Персоналът, който извършва проф. прегледи е длъжен да инструктира лицата боравещи с ел.уреди за безопасната експлоатация и мерките за безопасност. Необходимо е да се знае, че ремонт на ел. инсталации, ключове, фасунги, контакти и пр., т.е. работа след електромерните табла се извършват само от правоспособни лица, притежаващи най-малко III кв.група по ел.безопасност. Ремонтите се извършват само при изключено напрежение.

Сваляне и поставяне на стопяеми вложки в гнездата на предпазителите след електромера се допуска да се извършва от лица, притежаващи втора кв. група при задължително изключване на товара. Забранява се поставянето на нестандартни вложки номиналния ток на които не съответства на определения за съответния токов кръг.

Свалянето, почистването и поставянето на електрически лампи в осветителните тела може да се извършва от лица без електрическа квалификация, но задължително инструктирани по безопасно извършване на работа и при изключено напрежение.

Свалянето и поставянето на лампи в подвижни осветителни тела трябва да става при изваден щепсъл от контакта.

Не се допуска работа с неизправни електрически щепселни съединения, ключове,шнурове и кабели.

При експлоатация на електрическите потребители трябва строго да се спазват указанията и инструкциите за безопасна работа дадени от производителите на електропотребителите.

Забранява се изпозването на радиоприемници, телевизионни приемници и служебна свързочна апаратура с външни антени при активна атмосфера /гръмотевична/ дейност.

Забранено е ползването на нестандартни удължители или такива, където кабелите са с нарушена цялост.

III.Първа долекарска помощ при въздействие на електрически ток върху човека

1.Електрическите поражения могат да настъпят, когато:

- е част от електрическата верига – това е най-често може да стане ако липсва защитен проводник (съоръжението е незанулено). Тогава, вместо през защитния проводник,електрическият ток ще премине през тялото му;
- докосва части, които се намират под опасно напрежение – това могат да бъдат кабели и проводници с нарушена изолация или елементи на електрическите съоръжения, станали достъпни поради счупени или липсващи капацити или отворен (счупен) корпус. Тази ситуация е изключително опасна, когато човек стои на мокра или влажна повърхност.
- приеме за изключени електрически съоръжения, които са под напрежение и започне работа по тях.
- въздействие на електрическа дъга;
- въздействие на електрически и магнитни полета, създадени от много високи поражения и честоти.

2.Съществуват следните видове поражения от електрически ток:

- електрически удар и изгаряния;
- наранявания и счупвания;
- заболявания от въздействието на електрическа дъга и електромагнитни полета.

Електрически удар е болестно въздействие на ел. ток при преминаването му през организма в нарушаване на функциите на жизнено важни органи, като тези на дишането и сърдечна дейност.

Степента на поражение при протичане на електрически ток през човека зависи от:

- пътя на електрическия ток през тялото;
- вида и големината на напрежението. Колкото по-високо е напрежението, под което е попаднал човек, толкова по-силен ток ще премина през неговото тяло;
- повърхността, върху която човек стои – мокра или влажна повърхност, провежда добре електрически ток. Поради тази причина работите **в мокри (влажни) помещения или открито са свързани с повишена или особена опасност за поражение от електрически ток;**
  - кожата на човека. Мократа кожа е по-проводима. **В тази връзка работа в мокри (влажни) помещения и при температури над 35° (обилно изпотяване) са свързани с повишена или особена опасност за поражение от електрически ток;**
  - времето, през което протича ток през човешкото тяло.

Токове до 10 МА се считат за практически безопасни.

IV. Първа помощ при пострадал от ел. ток се състои:

Освобождаване на пострадалия по възможно най-бърз начин от напрежението, под което е попаднал. При това:

1. Да се вземат необходимите мерки срещу попадане под напрежение на лицето,извършващо освобождаването на пострадалия. При напрежение до 1000 V трябва да се използват боти, ръкавици и щанги за съответното напрежение.
2. При положение, че пострадалия се намира на височина и при освобождаването му от напрежение съществува възможност от падане и получаване на допълнителни травми да се вземат мерки за предотвратяването има.
3. Да се предвиди възможност за допълнителни светлинни източници в случаите когато изключването на напрежението може да доведе до спиране на осветлението.
4. Ако пострадалия има собствено дишане и пулс той се оставя да лежи с разкопчани дрехи, като му се осигурява достъп на чист въздух, към носа му се поднася памук, напоен с амоняк, а лицето му се измива или напръсква със студена вода.
5. Ако пострадалия е в безсъзнание и дишането му е слабо и конвулсивно, или няма дишане и пулс, той не следва да се счита за мъртъв, а за изпаднал в състояние на клинична смърт, от която може да бъде съживен. За целта се извършва следното:
  - Освобождаването на тялото от всички стесняващи дрехи и разкопчаване на копчета.
  - Разтваряне на устата чрез изместване напред на долната челюст.
  - Да се освободи устата на пострадалия от нечистотии, изкуствени челюсти и др.подобни. Бързо да се осигури проходимост на горните дихателни пътища, като се изтегли и задържи езика напред, а главата се наведе назад в максимално възможно положение – да се пристъпи към изкуствено дишане, като най-ефикасно от съществуващите методи за това са „уста в уста” и „уста в нос”. При липса на пулс на пострадалия се пристъпва и към индиректен масаж на сърцето.
6. Персоналът, зает с експлоатацията на електрическите уредби и съоръжения трябва да бъде практически обучен за начините на изкуствено дишане и индиректен масаж на сърцето.

7. Долекарската помощ на пострадал от ел. удар следва да продължава до пристигането на лекарски екип или по време на транспортирането на пострадалия до здравното заведение. Дотогава той трябва да се счита, че е жив. Само компетентно медицинско лице може да констатира настъпила смърт след което помощта се прекратява.

8. Строго се забранява заравянето на пострадалия в земя или други действия, които биха затруднили дишането му.

9. При протичане на електрически ток през човешкото тяло или при развитие на волтова дъга могат да се получат изгаряния.

10. Продължителното лъчисто въздействие на електрическата дъга върху очите предизвиква заболяването – електроофталмия.

11. **При удар от мълния** признаците са същите както при поражение от електрически ток.

12. Ред и последователност на мероприятията за възстановяване на дишането и кръвообращението:

- освобождаване на шията, гърдния кош и корема от дрехи, колани и други, които ограничават подвижността им.

- почистване на устата, носа и гърлото от чужди тела, повърнати материали и кръв. Почистването се извършва механически с кърпа или плат.

- главата се поставя максимално извита назад със затворена уста. Това положение на главата спомага за отваряне на дихателния път, който обикновено при клинична смърт е запушен от отпуснатия корен на езика.

Тези три действия могат да доведат до възстановяването на собственото дишане, ако спирането му се дължи само на механическо запушване на дихателните пътища при наличие на сърдечна дейност.

13. Незабавно започване на обдишването с издишан въздух от спасяващия. Осъществява се чрез два способа – обдишване „уста в уста” и „уста в нос”. Обдишването „уста в нос” става по следния начин: главата е поставена с издърпана напред челюст, устата се поддържа плътно затворена със същата ръка която поддържа челюстта. Върху носа се поставя марля или носна кърпа. Оказващият помощ поема дълбоко въздух с широко отворена уста, обхваща носа плътно и енергично, издишва през носа на пострадалия, след което се отстранява и го оставя да издиша пасивно. Отначало се правят 5 – 6 бързи обдишвания, след което се започва ритмично обдишване 12 до 16 пъти в минута.

Обдишването „уста в уста” се извършва при същото положение на главата, устата на пострадалия се отваря леко. Оказващият помощ обхваща плътно устата на пострадалия, като се стреми с бузата си да му запуши ноздрите. Издишването трябва да става плавно с оглед да не се създадемного високо налягане в устата и носоглътката на обдишвания, тъй като в този случай част от въздуха попада в стомаха със съответните последици.

Степента на поражението зависи главно от големината на тока, който преминава през тялото на пострадалия, от продължителността му и пътя му през тялото. Големината на тока пък зависи от напрежението на което е попаднало човешкото тяло и съпротивлението на тялото. Това съпротивление е различно от 10000 до 500000 ома. Навлажняването, изпотяването и замърсяването силно намаляват съпротивлението на кожата. За безопасен се смята променлив ток, по-малък от 10mA, и постоянен по малък от 50 mA. За безопасно се счита напрежение до 36 V. Най-неблагоприятните условия за напълно безопасно напрежение се счита 12 V.

Когато по време на работа бъде забелязана неизправности или каквото и да е отклонение от нормалната работа /например – миризма, бръмчене, миризма на изгоряла изолация и пр./, работещите трябва незабавно да прекратят работа, да изключат съответния потребител или цялата ел. инсталация и да потърсят съдействието на техническата служба или обслужващата сервизна база.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЗИНФЕКЦИЯ

1. Начин за приготвяне на дезинфекционен разтвор:

1.1. Приготвя се от „САНИФОРТ“ /гранули/:

-0,5% дезинфекционен разтвор - 5 гр. в 10 литра вода

-0,25% дезинфекционен разтвор - 2,5 гр. в 10 литра вода

С така приготвените разтвори се дезинфекцират:

-отходни места 0,5% разтвор – 11.30 – 11.45 ч. и 16.00 ч – 16.30 часа.

-повърхности 0,25% разтвор - след приключване на учебните занятия.

2. Начин на приготвяне на почистващ препарат „ЛЕНЬО ОК”

2.1. Приготвя се от 1,5 – 2 г. разтвор в 10 литра вода

2.2. Периодичност на почистване:

-класни стаи – ежедневно след приключване на учебните занятия;

-коридори - ежедневно от 11,00 – 11.30 ч. и след приключване на учебните занятия.

3. По време на епидемия с 0,5% дезинфекционен разтвор се забърсват плотове и брави, след допълнителен инструктаж **от инж.Гергана Илиева.**

4. Мерки за безопасност:

Препаратите да се съхраняват в затворени съдове в стаята на хигиенистите/заклучени/. При контакт с кожата: да се измие обилно с чиста студена вода.

При контакт с очите: да се измият веднага с вода и да се потърси лекарска помощ;

При поглъщане: В никакъв случай да не се предизвиква повръщане. **ВЕДНАГА СЕ ОБЪРНЕТЕ КЪМ ЛЕКАР.**

Мерки за лична защита: не са необходими при нормална употреба.

ИНСТРУКТАЖ

за действие след получаване на злонамерен анонимен телефонен сигнал

1. Заплахата от полученото анонимно телефонно обаждане се приема като реална.
2. При възможност се провежда максимално продължителен разговор с подателя на сигнала с цел придобиване на конкретна информация за евентуалното място, време и мотиви за осъществяване на заплахата, както и за характерни особености, които могат да дадат насоки за лицето, подаващо сигнала.
3. Своевременно се уведомяват отговорника по безопасност и здраве **инж.Гергана Илиева** и Директора.
4. Учителите извършват бърз оглед на класни стаи, кабинети, физкултурен салон за наличие на съмнителни предмети или вещества и уведомяват веднага отговорника по безопасност и здраве **инж.Гергана Илиева** и Директора.
5. Директорът уведомява единния европейски номер за приемане на спешни повиквания 112 и началника на РИО за получения сигнал и информира за състоянието на помещенията и прилежащата територия на обекта с цел локализиране на евентуална последваща проверка.
6. При липса на установени съмнителни предмети или вещества след огледа и съгласувано с органите на МВР Директора може да вземе решение за продължаване на учебния процес и дейността, без да се предприемат мерки за евакуация и последваща проверка.
7. При откриване на подозрителен предмет или вещество и след съгласуване с органите на МВР, Директора взема решение за предприемане на действия по евакуация на ученици, персонал и други пребиваващи в Гимназията лица.
8. Чрез предвидените за целта съоръжения (заграждения и др.) се вземат мерки за локализиране на зони с открити подозрителни предмети или вещества и недопускане на контакт с тях.
9. Евакуацията се извършва според разработения план, без да се допуска паника и хаос.
10. При евакуацията пребиваващите в обекта вземат багажа си, за да улеснят последващата проверка от органите на МВР и подпомагащите ги лица от Гимназията.
11. При евакуацията се вземат мерки за недопускане на влизането на лица в застрашения обект, с изключение на органите на МВР и подпомагащите ги лица от Гимназията.
12. Евакуираните ученици и персонал се настаняват в определените безопасни места.
13. Учителят извел учениците проверява броя на евакуираните ученици.
14. Органите на МВР оказват съдействие при евакуацията, като отцепват района на застрашения обект и подпомагат бързото настаняване на евакуираните в определените безопасни места за временно настаняване.
15. Извършва се последваща проверка и претърсване от органите на МВР, в съответствие със събраната максимално обективна информация за реалната обстановка в застрашения обект. За проверката и претърсването органите на МВР се подпомагат от комисията на Гимназията за оказване на съдействие.
16. След извършване на проверката в Гимназията (непотвърждаваща достоверността на сигнала или предполагаща последващо неутрализиране на опасността) се подписва констативен протокол, след което Директорът взема решение за възстановяване на учебния процес.
17. Когато сигналът за злонамерено анонимно телефонно обаждане е получен чрез европейския номер за приемане на спешни повиквания 112, органите на МВР уведомяват Директора на ПГТ, който предприема своевременното изпълнение на по-горе описаните действия.
18. При отсъствие на Директора, неговите функции по задължения от Правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в ПГТ се поемат от определеното със заповед за заместване лице.

ПРОГРАМА

за провеждане на начален инструктаж по безопасност и здраве при работа на учениците

I. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

1. Ред за влизане, движение и пребиваване в училището и района. Знаци и сигнали за безопасност.
2. Съществуващи опасности и вредности.
3. Опасни машини и съоръжения.
4. Електрически уреди и съоръжения в помещенията и в района.
5. Пожарна и взривна опасност.
6. Хигиенен ред и режим на учебните занятия, отдиha и храненето.

II. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА.

7. Инструктажи по безопасност и здраве при работа и противопожарна охрана.
8. Основни правила, мерки и изисквания по безопасност и здраве, които трябва да се спазват в помещенията по учебна практика, кабинетите и лабораториите, класните стаи, с машините и съоръженията.
9. Инструкция за безопасна работа с конкретни машини, съоръжения, работни места, в кабинети, лаборатории, работилници и други.
10. Основни правила и изисквания по хигиената на труда.
11. Вредности /прах, газове, шум, осветление, лъчения и други/. Въздействието им върху здравето на човека.
12. Режим на труд и почивка.

III. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

13. Основни изисквания и правила по противопожарната охрана.
14. Основни начини и средства за гасене на запалвания.

IV. БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО.

15. Безопасност на движението в района на ПГТ и извън него.
16. Безопасно транспортиране на деца, ученици, педагогически и непедагогически персонал.

V. ОКАЗВАНЕ НА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ.

17. Общи правила за оказване на долекарска помощ при злополука и отравяния.

VI. ЗАПОЗНАВАНЕ С РАЙОНА

18. Запознаване с опасните места в района на ПГТ, местата на противопожарните уреди и средства за известяване в случай на пожар.
19. Установени знаци и конкретни забранителни разпоредби в района. Аварийни пътища.

VII. Регистрация.

20. Регистрирането на проведения началният инструктаж се извършва в книга за инструктаж по безопасност и здраве при работа - начален инструктаж.

НАЧАЛЕН ИНСТРУКТАЖ **по безопасност и здраве при работа на учениците**

I. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

1. Всички уреди, намиращи се под напрежение, да се пазят от мокрене и навлажняване.
2. При използване за учебния процес ел. уредите да се включват само от учителя.
3. При спиране на ел. ток уредите и апаратите да се изключват от ел. мрежа.
4. Да не се правят опити за отстраняване на повреди в ел. уредите от ученици и учители! Своевременно да се уведоми **инж.Гергана Илиева** при възникване на повреди.
5. Забранява се качването по прозорците на сградата и навеждането навън.
6. Да не се играе, тича и скача в класните стаи и коридорите.
7. Класните стаи да се проветряват редовно, като се поддържа необходимата хигиена в тях.
8. Работните места да се почистват. Отпадъците да се изхвърлят в предназначените за целта кошчета.
9. Да се поддържа лична хигиена.
10. Да се познават схемите за евакуация от сградата на училището при бедствия и аварии.
11. Да се познават общите правила за оказване на долекарска помощ при злополуки.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не се поставят в близост до ел. уреди запалими и горими материали.
2. Да не се включва без причина пожароизвестителната инсталация.
3. Да не се пали огън в сградата и двора на училището.
4. Да не се носят и използват в училище кибрит и запалки.
5. Да не се пипат и местват пожарогасителите в училище.
6. При възникване на пожар да се уведоми незабавно противопожарната охрана на тел. 112.

III. ОПАСНИ МЕСТА В СГРАДАТА И ДВОРА НА ПГТ “Н.Й.Вапцаров”

1. Забранява се сядането, качването и надвесването през прозорците и по парапета на вътрешните стълби.
2. Да се внимава при движение по външните стълби през зимния период.
3. Да се внимава за опасност от падащи ледени висулки около сградата през зимния период.

И Н С Т Р У К Т А Ж

ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА В КОМПЮТЪРНИТЕ КАБИНЕТИ

I. ОБЩИ УСЛОВИЯ

1. Пред компютъра да се седи удобно, без напрежение на тялото.
2. Дисплеят да бъде на нивото на очите. Разстоянието между очите и дисплея — минимум 500mm, между очите и клавиатурата — минимум 450 mm.
3. Мониторите да се нагласяват така, че да няма отблясъци и отражения.
4. В междучасията да не се гледа в мониторите, за да отпочиват очите. Да се спазва изискването: 45 мин. работа, 15 мин. почивка.
5. Спазват се изискванията на Наредба № 7 от 15 август 2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи на МТСТ и МЗ.

II. ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА

1. В залата се влиза само в присъствието на учител.
2. Напускането става организирано след приключване на часа
3. При влизане и излизане от помещението, учителят трябва да провери наличието на всички компютри и периферни устройства.
4. Незабавно се уведомява **инж.Гергана Илиева** при: мирис на изгоряло, повишен шум от работещ компютър, размазано или трептящо изображение на дисплея; неизправни компютри; липса на компютри или елементи от конфигурацията им; всяка необичайна ситуация.
5. След приключване на учебните занятия учениците са длъжни да оставят работното си място в добро състояние.
6. Забранява се:
  - разглобяване на устройства с каквато и да било цел;
  - включване и изключване на кабели и интерфейси;
  - използването на лични външни устройства
  - разлепване и унищожаване на гаранционните лепенки, поставени върху компютрите
  - промяна в конфигурацията на компютрите и размяна на компонентите им;
  - промяна на общото разположение на техниката и мебелировката;
  - консумацията на храни и напитки, както и внасянето им във форма, позволяваща консумация;
  - внасяне на обемисти предмети и багаж, на силно миришещи, дразнещи и опасни предмети и вещества.
7. При възникване на опасност незабавно се уведомява ЗД АСД и се изпълняват неговите инструкции.
8. При авария или инцидент с компютър първото и задължително действие е изключването му чрез изваждане на храняващия кабел от контакта.
9. При пожар незабавно се използва пожарогасителят, намиращ се в помещението.
10. При необходимост от евакуация, помещението се напуска бързо без паника, като:
  - първи напускат намиращите се най-близо до изхода;
  - оказва се помощ на хора със затруднено придвижване;
  - спазват се стриктно схемите за евакуация.

И Н С Т Р У К Т А Ж

ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЯ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ И ТРЕТИ ДОПЪЛНИТЕЛЕН ЧАС ПО ФВС

I. ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЯ ВЪВ ФИЗКУЛТУРЕН САЛОН И ФИТНЕС-ЗАЛА:

1. Уредите трябва да бъдат здрави и неподвижно закрепени.
2. Да не се допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване.
3. Да се поддържа в изправност закрепването на спомагателните части - винтове, обтегачи, възли, точки и др.
4. Да се играе винаги с гимнастически постелки, които да намаляват удара при отскоци от уредите или от евентуални падания.
5. Да се поддържа ред и последователност при изпълнение на упражнения, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и други, и крият опасност от сблъсквания, падания при разсейване на вниманието или уплахи.
6. Ръководителят трябва да оказва помощ при изпълнение на трудни елементи от упражненията и да осигури пазене в случай на несполучливи опити – например подскоци и отскоци.
7. На момичета, ненавършили 15 годишна възраст, да не могат да се възлагат физически упражнения, които могат да увредят или причинят деформации на органи в малкия таз.
8. Задължително е учениците да имат спортно облекло. В час да се допускат само ученици в спортни екипи.
9. Играта с топка да бъде с умерена сила, за да се предпазят от удар учениците, стъклата и осветлението.
10. Абсолютно е забранено катеренето по шведската стена без наблюдението на учител.
11. Забранява се на учениците влизането във физкултурните салони без учител.
12. Забранява се строго ритането на топка по стените в салоните.
13. Забранява се внасянето на закуски в съблекалните и салоните.
14. Забранява се дъвченето на дъвка по време на час по физически възпитание и спорт
15. В съблекалните да се поддържат здравословни условия на обучение.
16. Учителите провеждащи часове по ФВС осигуряват отключването и заключването на залата
17. При необходимост от евакуация, помещението се напуска бързо без паника, като:
  - първи напускат намиращите се най-близо до изхода;
  - оказва се помощ на хора със затруднено придвижване;
  - спазват се стриктно схемите за евакуация.

II. ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЯ НА ФИЗКУЛТУРНА ПЛОЩАДКА

1. Баскетболните табла, волейболните колони и др. трябва да бъдат закрепени здраво или стабилизирани с тежести.
2. Местата за занимания по физическо възпитание трябва да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температурата, настилка, разположението на уредите и др.
3. Организирането и провеждането на спортни игри в училищния двор става само в присъствието на учител. Не се допуска учениците да играят самостоятелно, без наблюдение от учител.
4. Забранява се игра и хвърляне на остри и твърди предмети в училищния двор и физкултурната площадка.
5. Учениците се задължават да спазват указанията и изискванията на учителя, водещ часовете по физическо възпитание и спорт.

ПЕРИОДИЧЕН ИНСТРУКТАЖ за безопасност и здраве при работа на учениците

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

Настоящият инструктаж се провежда с цел да се избегнат нещастни случаи, травми и наранявания и с оглед опазване живота и здравето на учениците по време на учебни занятия, както и по време на извънкласни и извънучилищни мероприятия.

II. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА:

1. При придвижване от дома до училище и обратно всеки ученик стриктно спазва правилата за движение по пътищата;
2. Забранява се безпричинно влизане в училищната сграда преди и след учебните занятия.
3. Придвижването по коридора и стълбищата в сградата на училището става спокойно, без тичане и блъскане, само от дясната страна.
4. Слизането по стълбите става от лявата страна .
5. Забранява се на учениците да тичат, скачат, да се боричкат в коридорите и класните стаи.
6. Забранява се играта с топки в класните стаи и коридори.
7. Организирането и провеждането на спортни мероприятия, игри и състезания във физкултурния салон или на откритата спортна площадка става само в присъствието на учител.
8. Забранява се боравенето с електрически уреди, както и да включват и изключват осветлението без причина.
9. Провеждането на учебните занятия става съгласно, дневния режим на ПГТ „Н.Й.Вапцаров”, утвърден от Директора.
10. По време на голямото междучасие задължително се проветрява класната стая от дежурните ученици.
11. Храненето от учениците се извършва на определените места.
12. Медицинското лице на училището следи за здравното състояние на учениците и оказва долекарска помощ.

II. СЪЩЕСТВУВАЩИ ОПАСНОСТИ И ВРЕДНОСТИ:

1. Забранява се на учениците да боравят с учебно-технически средства и пособия в отсъствие на учител.
2. Забранява се пипането на ступени електрически ключове и контакти.
3. Не се разрешава да играят с пръчки и остри предмети, да хвърлят камъни, да се качват по дърветата в училищния двор и по оградата.
4. Забранява се да се блъскат вратите на класните стаи и кабинетите, да се качват по радиаторите и ученическите маси.
5. Категорично се забранява на учениците качването по первазите на прозорците.
6. Категорично се забранява на учениците катеренето по спортните съоръжения във физкултурния салон без разрешение на учителя.

III. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА и ДЕЙСТВИЯ ПРИ ЗЕМЕТРЕСЕНИЯ:

1. Забранява се носенето на кибрит и запалки в училището и палене на огън в сградата и двора.
2. При усещане на първите признаци на земетресение и при възникване на природни бедствия, стриктно се спазват указанията на учителя, като се спазва Плана за евакуация на ПГТ „Н.Й.Вапцаров”
3. Да не се включва без причина пожароизвестителната инсталация.

ПРОГРАМА

за провеждане на инструктаж на работното място по безопасност и здраве при работа при провеждане на практическото обучение на учениците

1. Задължения на учениците по време на практическата учебна работа – поведение, задължения, забрани.
2. Режим на работа и почивки.
3. Работно помещение, работни места и редът, който трябва да спазва. Противопожарно обзавеждане.
4. Опасности, опасни места и обезопасяване:
  - 4.1. Опасности от механични въздействия
    - от падащи и летящи тела
    - опасност от режещи и пробиващи предмети;
    - опасност от падане.
  - 4.2. Опасност от поражение на електрически ток. Директен и индиректен допир.
    - електрически контакти, тяхното разположение, предназначение за ползване според напрежението, зануляване;
    - електрическо захранване на машините, съоръженията, уредите;
  - 4.3. Опасност от пожар
  - 4.4. Опасност от въздействие на ниска или висока температура
  - 4.5. Отделяне на вредни вещества
  - 4.6. Опасност от въздействието на шум.
  - 4.7. Опасност при вдигане и пренасяне на тежести.
5. Чистота и ред на работното място.
6. Санитарно-битови помещения. Начин за тяхното ползване.
7. Правила за даване на първа помощ при злополука.
8. Действия в случай на пожар.
9. Регистриране на инструктажа.

ИНСТРУКТАЖ

по безопасност и здраве при работа при провеждане на практическо обучение на учениците

I. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА:

1. Учителите и учениците да се запознаят със задълженията на всяка от страните по Договора, с цел осигуряване на безопасни и здравословни условия за труд на учениците.
2. Учениците да не започват работа в предприятието преди да бъдат инструктирани по безопасност и здраве при работа и стриктно да ги спазват.
3. Ръководителите по производствена практика да се запознаят с картите за оценка условията на труд на работните места, където ще работят учениците и да дооценят съответствието на тези условия с нормативните изисквания за работа на лица до 18годишна възраст / когато е необходимо /
4. Учениците да спазват изискването за обща продължителност на работния ден и времето за почивки.
5. Да изпълняват указанията на ръководителите си и да не създават пречки при изпълнение на служебните им задължения.
6. Да не накърняват с поведението си авторитета на училището и достойнството на съученици, учители и граждани. Да не влизат в пререкания с персонала на предприятията, в които провеждат производствената си практика.
7. Да не се извършва несвойствена работа, която е в противоречие с учебните планове и програми. Изпълняват само възложената им работа
8. Да поддържат ред, чистота и висока култура на поведение на работното си място.
9. При организационен проблем или злополука веднага да уведомят ръководителят по производствена практика.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не поставят в близост до ел.уреди запалими и горими материали
2. Да не правят опити за отстраняване на повреди в ел.уреди.
3. Да не се пали огън в предприятието.
4. Да не се носят и използват запалки и кибрити.
5. Да не се пипат и местят пожарогасителите и кофпомпите.
6. При възникване на пожар да уведомяват незабавно на тел. 112.

III. БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

1. Спазват правилата за движение по пътищата при придвижване до предприятието и обратно.

ИНСТРУКТАЖ
за безопасност и културно поведение
при организиране и провеждане на ученически отдих и туризъм

УЧЕНИЦИТЕ СА ДЛЪЖНИ:

1. Да се явят в определения час на сборния пункт
2. Да изпълняват своевременно указанията на ръководители си както по време на пътуването, така и по време на престой.
3. Да не създават на учителя – ръководител пречки при изпълнение на служебните му задължения.
4. Да не участват в хазартни игри, да не пушат, да не употребяват наркотични вещества и алкохол по време на пътуването и престоя.
5. Да не накърняват с поведението си авторитета на училището и достойнството на съученици, учители и граждани.
6. Да не носят хладни и огнестрелни оръжия и да не застрашават живота и здравето на ученици, учители и граждани.
7. По време на пътуването:
  - да седят на определените от ръководителите места;
  - да не се разхождат в превозното средство;
  - да се качват и слизат от превозното средство организирано, по ред и начин определен от ръководителя, без паника и блъскане;
  - да поставят багажа си на определените за това места, като всеки носи отговорност за опазването на личните си вещи;
  - да спазват хигиена и изискванията за културно и безпроблемно пътуване.
8. По време на престой:
  - да спазват изискванията на ръководителя на групата
  - да не напускат групата или района без разрешение на ръководителя
  - да спазват правилата за безопасност на движението като пешеходци
  - да се установяват на безопасни места, далеч от падащи предмети, горими материали, подедни средства и други застрашаващи живота и здравето им
  - да не влизат в пререкания с граждани, предизвикващи ги и реплики и действия
  - при опит за упражняване на рекет от познати или непознати хора да информират ръководителя на групата
  - в случай, че възникне организационен проблем, рискова ситуация, инцидент или злополука, ръководителят на групата да бъде уведомен незабавно
  - когато пътуването включва нощувка, да се спазват всички изисквания за ред, чистота и дисциплина
9. Запознаването с този инструктаж се удостоверява с подпис:
  - за учениците и ръководителите – по списък;
  - за родителите – с Декларация за съгласие.

Приложение към р. V, чл. 18. от Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

СПИСЪК
на учениците, запознати с Правила за безопасна работа на учениците
в училищната мрежа и в интернет

№	Име, презиме, фамилия	Клас/ група	Дата	Запознат с Правилата /подпис/	Провел инструктажа /подпис/
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					

Провел инструктажа:

/име, фамилия, подпис/